

วารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2561

ISSN 2350 – 9937

เจ้าของ ที่ปรึกษา	งานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานภาพแสนยาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ศีลาบุตร	
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหสา พลนิล	
กองบรรณาธิการ (ภายในสถาบัน)	นางอริสาพัชร จักรบุตร นายสุรพงศ์ เป้าทอง นายสุวัฒน์ ศรีมะณี นายทินวัชร เดชวัน นางสาวจันจิรา ใจแก้ว	
กองบรรณาธิการ (ภายนอกสถาบัน)		
รองศาสตราจารย์ ดร.บัวพันธ์	พรหมพักพิง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.สมพันธ์	เตชะอธิก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.อุมารินทร์	ตุลารักษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีปใจ	ลิกขา	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ดร.ศุภชัย	วรรณเลิศสกุล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ดร.นงลักษณ์	สูงสุมาลย์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา	นาแพงหมื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ	ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
กำหนดการเผยแพร่	ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม	
วัตถุประสงค์	เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัย กิจกรรมผลงานวิจัยที่อยู่ในรูปแบบบทความวิจัยของนักวิชาการหรือนักวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอก	
สถานที่ติดต่อ	กองบรรณาธิการวารสารงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทร. 045-643600- 5 ต่อ 9411 -9412	

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายใน)

รองศาสตราจารย์จำเริญ	อ่อนแก้ว	สาขาสถิติและคณิตศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักดี	จรรยาสุทธีวงศ์	สาขาการเมืองการปกครอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหัส	พลนิล	สาขาบริหารธุรกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์	ศิลาบุตร	สาขาบริหารการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์	ทองพันชั่ง	สาขาบริหารการศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร	แสนภูวา	สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ดร.เจษฎา	ชาติรี	สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและวิพากษ์บทความ (ภายนอก)

สาขาสังคม และพัฒนา

รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา	ภานุรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันตนา	กุลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สาขาประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์	มีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์	สืบวัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สาขาการศึกษา และบริหารการศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด	จำปาทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม	ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.อศุภสิทธิ์	อุทัยรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน	อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์	ธงไชย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สาขาศิลปะ และวัฒนธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย	ลำดวน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
-----------------------------	-------	----------------------

สาขาภาษา และวรรณคดี

รองศาสตราจารย์ ดร.จารุวรรณ	ธรรมวัตร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม	หงส์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สาขาบริหารธุรกิจ และการบัญชี

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ	วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
----------------------------	--------	------------------------

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนนท์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ หวังเจริญเดช	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สาขากฎหมาย และการปกครอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชนันต์ รัชชกุล	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กตัญญูแก้วหานาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

สาขาสาธารณสุขและสุขภาพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ บุรีเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
--	------------------------------

สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณีต งามเสน่ห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยณรงค์ นาวานุเคราะห์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงฤทธิ์ วิบูลกิจฉนากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.พยุ่ง มีสัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมุล วิเศษ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวัลย์ สีทา	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2561) เป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมุ่งเน้นสาขาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นหลัก และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย ภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 บทความ บทความวิจัย ภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 4 บทความ ได้แก่

บทความเรื่อง	การจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
บทความเรื่อง	ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบทและแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ
กรณีศึกษา : บ้านมะลิวัลย์และบ้านสวนกล้วย ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ
บทความเรื่อง	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
บทความเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
บทความเรื่อง	การศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง
บทความเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
บทความเรื่อง	ผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม

จากบทความที่ คณาจารย์ นักวิจัย ได้นำเสนอในวารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะประการใดในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการขออภัยไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สหสา พลนิล
บรรณาธิการ

สารจากอธิการบดี

เป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนาในปัจจุบันหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขันในระดับโลกนั้น ถูกขับเคลื่อนโดยองค์ความรู้ซึ่งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นนำต่าง ๆ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการวิจัย และพัฒนานอกจากนี้งานวิจัยก็มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประเทศกำลังพัฒนาเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจ บนฐานความรู้โดยการพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงและสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมระดับชาติที่มีประสิทธิภาพขั้นสูง อันจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีและยังมีส่วนทำให้การตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาได้อย่างมีอรรถประโยชน์การเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปสู่ สาธารณะ อีกทั้งนักวิจัยคนอื่นยังสามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นพัฒนาต่อยอดให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อย่าง สม่่าเสมออีกด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้มุ่งเน้นพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ สอดรับกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ พร้อมทั้งผลักดันให้ บุคลากรมีศักยภาพด้านการวิจัย ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและ งานวิจัยขอขอบคุณและชื่นชมผู้บริหารบุคลากรกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษรวมถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้จัดทำวารสารงานวิจัยฉบับนี้มาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ขอแสดงความยินดีและให้กำลังใจในความสำเร็จทางวิชาการแก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่านที่ได้ส่งบทความวิจัยลงในวารสารฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสาร ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นสังคมและพัฒนาประเทศต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร)

รักษาราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

การจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ.....

นางลำพึง บัวจันธุ์

ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบทและแนวทางการสร้างชุมชน

ต้นแบบเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ กรณีศึกษา : บ้านมะลิวัลย์และบ้านสวนกล้วย

ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ดร.เชิดศักดิ์ ฉายถวิล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดศรีสะเกษ.....

วิไลรัตน์ รัตนเจริญมิตร

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของ

โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2.....

นายธนสมพร มะโนรัตน์

การศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง.....

ส.ต.ต.ดร.นพดล นพเคราะห์

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่ง

ความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.....

นายประสิทธิ์ สาตรา

ผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดม

ทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม

นายธนสมพร มะโนรัตน์

การจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

Proactive information services for Rajabhat University Library

นางลำพึง บัวจันอัฐ

ที่ปรึกษา ดร.อนันต์ศักดิ์ พวงอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ตำบลโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาสภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3.ศึกษาแนวทางการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารห้องสมุด และหัวหน้างานบริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง จำนวน 76 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการปฏิบัติมากที่สุดด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการคือมีการกำหนดแผนงานหรือแนวปฏิบัติในการปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ให้มีคุณภาพและทันสมัย ดูแลซ่อมแซมทรัพยากรสารสนเทศให้มีสภาพพร้อมใช้งานด้านอัตราค่าบริการมีการยืดหยุ่นอัตราค่าบริการโดยคิดไม่เกินราคาจริงของทรัพยากรสารสนเทศด้านสถานที่คือ ที่ตั้งของห้องสมุดสามารถเข้าใช้ได้สะดวกด้านการส่งเสริมการใช้คือพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดให้มีความทันสมัยด้านบุคลากรคือพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องด้านสภาพทางกายภาพคือตกแต่งห้องสมุดให้สวยงามทันสมัยด้านขั้นตอนการให้บริการคือปรับลดขั้นตอนหรือกฎระเบียบต่างๆเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากขึ้นปัญหาและอุปสรรค ในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ควรแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการทุกรูปแบบ มีการจัดทำความร่วมมือระหว่างห้องสมุด จัดทำแผนการบริการเชิงรุกที่ชัดเจน จัดบริการที่หลากหลาย พัฒนา Applicationผ่านช่องทางต่างๆเพื่อรองรับการให้บริการ ลดขั้นตอนการบริการเน้น one stop service ด้านอัตราค่าบริการ ควรมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการไว้ในระเบียบหรือประกาศของห้องสมุด มีการยืดหยุ่น ลดหย่อนค่าปรับทรัพยากรโดยไม่เกินราคาจริง ด้านสถานที่ ควรจัดสถานที่ให้มีความพร้อมเพียงพอ และหลากหลายรูปแบบ ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ง่าย มีป้ายบ่งชี้ที่ชัดเจน สร้างสภาพแวดล้อมให้สะอาดสวยงาม มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน ทันสมัย มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม นิทรรศการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการใช้บริการห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดที่หลากหลายช่องทาง จัดอบรม สัมมนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดคลินิกให้คำปรึกษา ส่งเสริมการให้บริการในทุกๆด้าน รวมทั้งกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้านบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะการให้บริการเชิงรุก มีสมรรถนะพร้อมปฏิบัติงาน ปฏิบัติบริการและจิตสาธารณะ กระตุ้นส่งเสริมและให้รางวัลแก่บุคลากรที่เป็นแบบอย่างที่ดี ควรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การประชาสัมพันธ์ และการตลาด ด้านสภาพทางกายภาพ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่ให้อะไรต่อการเรียนรู้ มีแสงสว่างที่เพียงพอ ติดป้ายกำกับทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทเป็น 2 ภาษา มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เน้นความสวยงามเพื่อดึงดูดใจผู้เข้าใช้บริการเพิ่มมากขึ้น และด้านกระบวนการ ส่งเสริมให้มีนโยบายการยืม-คืนทรัพยากรด้วยตนเอง เพื่อลดขั้นตอนการให้บริการ ผ่านระบบยืมคืนอัตโนมัติ และห้องสมุดควรมีกฎระเบียบต่างๆเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research are to study proactive information service status at Rajabhat Universities, study problems and obstacles status of library at Rajabhat Universities, and study proactive information service management guidance of library at Rajabhat Universities. A sample is 76 persons of administrators and team leader information resource service from 38 Rajabhat Universities. Questionnaire and interview are tool for collecting data and then it is analyzed through statistical analysis—i. e., percentage, average, standard derivation and content analysis. Results show that: Considering proactive information service status of library at Rajabhat Universities found that: productivities and services had been habitually planned, guided and fixed for information resource improvement in printed material. Considering service rate is more currently flexible and considered by cost of the resources. Location is suitable and comfortable for service, covered by wide area, supporting many users, providing various method of communication and having guidepost into library. Library usage can be improved by updated website, providing manual and brochures for public relations activities. Personnel can be improved by developing skill in information technology. Physical library should be beautifully decoration. Considering problem and obstacles for proactive information service of library at Rajabhat Universities found that it has level in moderate.

Considering proactive information service guidance of library at Rajabhat Universities found that: Productivities and service side should be prepared by properly modern information technology corresponding with the users, preparing electronic document through collaboration with outside libraries, preparing proactive information service policy in

practical, meeting between library and others, preparing various services, preparing various ways for communication through development applications and reducing working processes by one stop service. Considering service rate side, it should have been defined for fee rate in any service as regulation and more flexible. For location, it should be prepared for convenient service, obviously guidepost, cleaning environment, supporting facilities, activities space and exhibitions. In the usage improvement, it should have plan or activity for reading and usage support, have various ways for public relations, training and seminar, have consulting clinic for every service, have usage improvement for reading and also have a plan for continuously work. In personnel side, the personnel should have proactive skill, diligence and capability for their jobs, service mind, the best personnel awards, knowledge management among personnel and developing skill in information technologies, English communication, public relation and marketing. For physical environment, it should be prepared for learning support by completely facilities, enough lightness, two languages information, decorated environment for usage fascination and public relation through various ways. Finally, the processes of service should have self-service policies to reduce step for service and controlling regulation for user service with the most convenient.

บทนำ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันนับว่าเป็นองค์กรให้บริการสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการของห้องสมุดเนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางวิชาการที่ให้บริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของนักศึกษาอาจารย์และบุคลากรจึงต้องตระหนักถึงการพัฒนาประสิทธิภาพของการให้บริการอย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันพบว่าบทบาทของห้องสมุดได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของเทคโนโลยีและหลักการบริหารจัดการยุคใหม่บรรณารักษ์จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทการให้บริการผู้ใช้ในรูปแบบการบริการเชิงรุกมากขึ้นเพื่อให้สามารถติดตามและจัดการกับสารสนเทศจำนวนมากได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งการจัดบริการที่ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังอันหลากหลายของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากบทบาทของห้องสมุดที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลทำให้การให้บริการสารสนเทศมีรูปแบบที่แปรเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง บรรณารักษ์จึงไม่อาจอยู่เฉยและละเลยต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทแบบการตั้งรับมาเป็นการให้บริการเชิงรุก เช่น บริการจัดส่งหนังสือภายในมหาวิทยาลัยบริการจัดทำ ISBN หรืออาจจะเป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน การยืม เป็นต้น ซึ่งบรรณารักษ์จะต้องบอกให้ได้ถึงสิ่งที่ผู้ต้องการ สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ช่วยให้เข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการและหาสิ่งที่ผู้ใช้

ต้องการ เน้นการเข้าถึงสารสนเทศ เช่น การเข้าถึงข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ปราณี เอี่ยมละออภักดี, 2548, 45)ในอดีตห้องสมุดมุ่งเน้นการสะสมหรือการเป็นเจ้าของสารสนเทศ ถ้าอยากได้สารสนเทศใด ก็ต้องจัดหาเข้ามาเก็บไว้ครอบครอง ชื่อทุกอย่างที่คาดว่าจะต้องมีคนต้องการใช้ ยังสามารถจัดเก็บสารสนเทศไว้ได้มากเพียงใด เชื่อว่าการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศก็จะมีมากเท่านั้น จึงได้เปลี่ยนมาเป็นแนวคิดในการจัดหาข้อมูลของห้องสมุดแบบคาดว่าจะมีคนใช้ และการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกและรวดเร็วมาใช้ รวมทั้งพฤติกรรมของผู้ใช้ที่เปลี่ยนไป ทำให้ห้องสมุดต้องปรับเปลี่ยนเป็นแบบการจัดหาข้อมูลเมื่อมีคนต้องการให้ได้ในเวลาที่รวดเร็วดังนั้นเมื่อแนวคิดการดำเนินงานห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไปเป็นเชิงรุก ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องนำยุทธวิธี เทคนิคและวิธีการสมัยใหม่ต่างๆมาใช้ เพื่อให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

แนวคิดทฤษฎีที่นำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาการจัดการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุด คือ แนวคิดทางการตลาด เนื่องจากเป็นรูปแบบของการให้บริการซึ่งห้องสมุดมีกระบวนการให้บริการ 7 ด้าน คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ 2) ด้านอัตราค่าบริการ 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านการส่งเสริมการใช้ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านสภาพทางกายภาพ และ 7) ด้านกระบวนการ (Kotler, 1980)ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมในแวดวงของห้องสมุด ดังเห็นได้จากมีการระบุในประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่องมาตรฐานห้องสมุด พ.ศ. 2549 หมวด 7 การบริการ ความว่า “ห้องสมุดควรมีบริการพื้นฐาน และบริการอื่นๆ ตามความเหมาะสม ในรูปแบบที่หลากหลายมีระเบียบการให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการอย่างเสมอภาคสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วตรงตามความต้องการ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการนำกลยุทธ์การตลาดและการประชาสัมพันธ์มาใช้ในการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดเชิงรุก” (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2549, น.163) นอกจากนี้ยังกำหนดให้การบริการสารสนเทศเชิงรุกเป็นหนึ่งในตัวบ่งชี้คุณภาพห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาด้วย ซึ่งเป็นแนวคิดที่หลายองค์กรให้ความสำคัญและยอมรับว่าสามารถเชื่อมโยงกับสายงานอื่นๆ และช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ (ปรัชญนันท์ นิลสุขและทิพภากรรังคสิริ, 2550, น. 34) ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้ให้บริการสามารถวางแผนการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น อันจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดจนเกิดการบอกต่อและกลับมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการตลาดบริการจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับวงการบรรณารักษ์ ด้วยเหตุผลที่ว่า การตลาดเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งและขาดไม่ได้ในการดำเนินงานขององค์กรสมัยใหม่ เป็นกลไกที่ส่งเสริมให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการสินค้าและบริการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพห้องสมุดซึ่งเป็นองค์กรประเภทไม่หวังผลกำไร ให้บริการสารสนเทศกับผู้ใช้ ดังนั้นการนำวิธีการทางการตลาดบริการมาใช้ในการบริการสารสนเทศ จะช่วยให้รู้ถึงความต้องการจำเป็นและเข้าใจความต้องการของผู้ใช้บริการ ซึ่งทำให้บรรณารักษ์ตัดสินใจที่จะเลือกสรรสินค้า คือสารสนเทศและบริการสารสนเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการที่ผู้ใช้คาดหวังไว้ คือ การได้รับบริการสารสนเทศที่มีคุณภาพและยังปรับบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อยู่เสมอ รวมทั้งผู้ให้บริการมีความสามารถในการสร้างคุณค่าของ

สารสนเทศและบริการที่ลูกค้าพึงพอใจและได้คุณภาพของสินค้าหรือบริการที่มีประสิทธิภาพ (ปราณี เอี่ยมละออภักดี, 2548, น. 42)

สภาพปัจจุบันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษพบว่า สถิติการให้บริการสารสนเทศปี 2558 จำนวน 103,159 ครั้งต่อปี ปี 2559 จำนวน 77,208 ครั้งต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าลดน้อยลงจากปีที่ผ่านมา ถึงร้อยละ 25.16 (กลุ่มงานวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, 2559, น. 18 - 22) สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดบริการสารสนเทศที่ไม่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้เท่าที่ควร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่าผู้ใช้บริการยังไม่มี ความพึงพอใจในการได้รับบริการของห้องสมุดเท่าที่ควรทั้งๆที่ผู้ใช้มีความคาดหวังค่อนข้างสูงว่าจะได้รับบริการที่มีคุณภาพส่งผลให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของผู้ใช้บริการได้ (วราภรณ์ดอนหัวล่อ, 2550, น. 41; เบญจรัตน์สีทองสุก, 2551, น. 23) จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพ และยกระดับการบริการให้มีประสิทธิภาพสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า คุ้มทุน เนื่องจากห้องสมุดมีการลงทุนค่อนข้างสูงทั้งในด้านของทรัพยากรสารสนเทศ ด้านบุคลากร และด้านสถานที่ อย่างไรก็ตามการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกที่บุกไปทุกที่ จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริการเป็นแนวทางการจัดการห้องสมุดสมัยใหม่ โดยใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความหลากหลาย และดึงดูดใจผู้ใช้บริการให้หันกลับมาใช้ห้องสมุด และเห็นคุณค่าของห้องสมุด ตลอดจนเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริการสารสนเทศเชิงรุกเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณค่าและพัฒนาศักยภาพของห้องสมุดให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุก ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่พบ ตลอดจนแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุก โดยมุ่งหวังให้ผลการวิจัยที่ได้รับนี้เป็นประโยชน์ต่อวงการห้องสมุดในแง่ของการพัฒนาศักยภาพในการบริการสารสนเทศ และเป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดต่างๆ ที่จะนำไปปรับใช้หรือต่อยอดความคิด เพื่อพัฒนาการบริการสารสนเทศเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ อันจะทำให้บริการของห้องสมุดเป็นบริการที่อยู่ใใจของผู้ใช้บริการ ไม่ใช่บริการชั้นสองที่รอให้บริการเมื่อมีการร้องขออย่างที่เคยเป็นมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ ผู้บริหารห้องสมุด และหัวหน้างานบริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง รวมจำนวน 76 คน

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุก ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริการสารสนเทศเชิงรุก และแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง โดยใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการหรือ 7 Ps ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และบริการ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการใช้ บุคลากร สภาพทางกายภาพ และกระบวนการให้บริการ

ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ม.ค. –ธ.ค60

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุกปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการสารสนเทศเชิงรุก และแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารห้องสมุด และหัวหน้างานบริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง รวมจำนวน 76 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์
4. สถานที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง
5. การวิเคราะห์ผลข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุก

สรุปผลการวิจัย

1.สภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการกำหนดแผนงานหรือแนวปฏิบัติในการปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ และดูแลซ่อมแซมทรัพยากรสารสนเทศให้มีสภาพพร้อมในงานเสมอ จำนวน 68 คน (ร้อยละ 97.1)ด้านอัตราค่าบริการมีการปฏิบัติมากที่สุดคือมีการยืดหยุ่นอัตราค่าบริการโดยคิดไม่เกินราคาจริงของทรัพยากรสารสนเทศจำนวน 56 คน (ร้อยละ 80.0) ด้านสถานที่ที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือที่ตั้งของห้องสมุดสามารถเข้าใช้ได้สะดวกจำนวน 70 คน(ร้อยละ 100) ด้านการส่งเสริมการใช้มีการปฏิบัติมากที่สุดคือพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดให้มีความทันสมัยจำนวน 70 คน(ร้อยละ 100)ด้านบุคลากรมีการปฏิบัติมากที่สุดคือพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องจำนวน 70 คน (ร้อยละ 100)ด้านสภาพทางกายภาพมีการปฏิบัติมากที่สุด

คือตกแต่งห้องสมุดให้สวยงามทันสมัยจำนวน 67 คน (ร้อยละ 95.7) ด้านขั้นตอนการให้บริการมีการปฏิบัติมากที่สุดคือปรับลดขั้นตอนหรือกฎระเบียบต่างๆเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากขึ้นจำนวน 62 แห่ง (ร้อยละ 88.6)

2. ปัญหาและอุปสรรค ในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง โดยนำเสนอข้อมูลประกอบคำบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรค ในการบริการสารสนเทศเชิงรุก จำแนกตามรายด้านโดยรวม

ปัญหาและอุปสรรค	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และบริการ	3.02	0.70	ปานกลาง
2.ด้านผู้บริหาร	2.20	0.88	น้อย
3.ด้านพนักงานผู้ปฏิบัติงาน	2.65	0.72	ปานกลาง
4.ด้านผู้ใช้	2.77	0.75	ปานกลาง
รวม	2.74	0.58	ปานกลาง

จากวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.74, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.02, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ด้านผู้ใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.77, S.D. = 0.75) ด้านพนักงานผู้ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.65, S.D. = 0.72) ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.20, S.D. = 0.88)

3. แนวทางการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ควรแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการทุกรูปแบบ มีการจัดทำความร่วมมือระหว่างห้องสมุด จัดทำแผนการบริการเชิงรุกไว้ให้เป็นนโยบายของห้องสมุด มีการจัดบริการที่หลากหลาย พัฒนา Application เพื่อรองรับการให้บริการผ่านช่องทางต่างๆ บริการด้วยความรวดเร็ว ลดขั้นตอนเน้น one stop service ด้านอัตราค่าบริการ ควรมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการต่างๆ ไว้ในระเบียบหรือประกาศของห้องสมุด มีการยืดหยุ่น ลดหย่อนค่าบริการโดยไม่เกินราคาจริง ด้านสถานที่ ควรจัดสถานที่ให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ง่าย มีป้ายบ่งชี้ที่ชัดเจน อาคารสถานที่ควรจัดให้มีความพร้อมเพียงพอต่อผู้ใช้บริการ สร้างสภาพแวดล้อมสะอาด สวยงาม มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกบริการผู้ใช้ตามที่ต้องการ มีสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม นิทรรศการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดให้มีพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่โล่ง มีการปรับปรุงสถานที่อย่างต่อเนื่อง ด้านการส่งเสริมการใช้ ควรมีการจัดทำแผนงานหรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการใช้บริการห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดหลากหลายช่องทาง จัดอบรม สัมมนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดคลินิกให้คำปรึกษา ส่งเสริมการให้บริการในทุกๆด้าน มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ด้านบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะการให้บริการเชิงรุก มีสมรรถนะพร้อมปฏิบัติงาน ปฏิบัติบริการและจิตสาธารณะ กระตุ้นส่งเสริมและให้รางวัลแก่บุคลากรที่เป็น

แบบอย่างที่ดี ควรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรมีความรู้ความชำนาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ การประชาสัมพันธ์ และการตลาด ด้านสภาพทางกายภาพ ควรจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน มีแสงสว่างที่เพียงพอ ติดป้ายกำกับทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทเป็น 2 ภาษา มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เน้นความสวยงามเพื่อดึงดูดใจผู้เข้าใช้บริการเพิ่มมากขึ้น มีป้ายประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ และด้านกระบวนการ ส่งเสริมให้มีนโยบายการยืม-คืนทรัพยากรด้วยตนเอง เพื่อลดขั้นตอนการให้บริการ ผ่านระบบยืมคืนอัตโนมัติ และห้องสมุดควรมีกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากที่สุด

การอภิปรายผล

1.สภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุก

1.1 ประสพการณ์เกี่ยวกับการบริการสารสนเทศเชิงรุกจากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่เคยอ่านบทความและงานวิจัย เกี่ยวกับการบริการสารสนเทศเชิงรุก มีการระบุนโยบายการบริการสารสนเทศเชิงรุกไว้ในกลยุทธ์ พันธกิจ หรือนโยบายของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ แสดงให้เห็นถึงการตระหนักและให้ความสำคัญของการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุด และยังชี้ให้เห็นว่าห้องสมุดมีการดำเนินการบริการสารสนเทศเชิงรุก โดยผลการสำรวจพบว่าห้องสมุดระบุว่าวัตถุประสงค์ในการบริการสารสนเทศเชิงรุก คือ เพื่อส่งเสริมและเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยชนก วัฒนา (2547, น. 56) ที่พบว่า บริการของห้องสมุดในศตวรรษหน้าจะเน้นการบริการเชิงรุก คือ มุ่งเน้นการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับการผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารห้องสมุดที่ความคิดคล้ายคลึงกันว่า การบริการสารสนเทศเชิงรุกคือ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ และจัดส่งทรัพยากรสารสนเทศหรือบริการให้ถึงตัวผู้ใช้ จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการให้บริการของห้องสมุดจะเปลี่ยนไปในทางที่ดี ห้องสมุดและผู้ใช้บริการมีการปรับตัวเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้ และให้บริการโดยการคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้ใช้ ซึ่งจะส่งผลให้บริการของห้องสมุดเป็นบริการขั้นหนึ่งที่มีความเป็นเลิศ (ภาจิณี ปานน้อย, 2553, น.78)

1.2 สภาพการบริการสารสนเทศเชิงรุก โดยนำเอาแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 องค์ประกอบมาปรับใช้ รายละเอียดดังนี้

1.2.1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการกำหนดแผนงานหรือแนวปฏิบัติในการปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอ และดูแลซ่อมแซมทรัพยากรสารสนเทศให้มีสภาพพร้อมใช้งาน จัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทอย่างเพียงพอ แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์คือทรัพยากรสารสนเทศซึ่งเป็นหัวใจหลักในการบริการสารสนเทศ อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยนี้ยังพบว่าห้องสมุดมีการดูแลรักษาเพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศมีสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับมารุต สิงห์ไทรราช (2552, น.80-82) ที่พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ได้มีการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ด้านการบริการ พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่มีการให้บริการช่วยเหลือด้านวิจัย ซึ่งเป็นการบริการที่

ตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการวิจัย ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ หทัยชนก วัฒนา (2547, น.4) ที่ว่าพันธกิจของห้องสมุดต้องสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย จากผลการวิจัยที่ได้รับเป็นข้อมูลที่สนับสนุนให้เห็นว่าห้องสมุดมีนโยบายการให้บริการที่สอดคล้องกับนโยบายของสถาบันเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของมหาวิทยาลัยในด้านความเป็นเลิศทางวิชาการที่เน้นการวิจัยค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับสังคม

1.2.2 อัตราค่าบริการ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการยืดหยุ่นอัตราค่าบริการ โดยคิดไม่เกินราคาจริงของทรัพยากรสารสนเทศ มีการกำหนดอัตราค่าบริการต่างๆ สำหรับบุคคลภายนอกเท่ากับสมาชิก แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดยังคงแนวคิดห้องสมุดเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ไม่คิดมุ่งเน้นในเรื่องเงิน แต่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภาชีณี ปานน้อย (2553, น. 68) ที่พบว่านักศึกษาต้องการให้ลดอัตราค่าบริการหนังสือ (5 บาท/ เล่ม /วัน) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระนัน ดังก้อง (2552, น. 106 -110) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การใช้กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดบริการเพื่อส่งเสริมการเข้าใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ด้านราคา ได้แก่ การกำหนดอัตราค่าบริการและค่าปรับอย่างชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนมาก ได้ระบุอัตราค่าบริการและค่าปรับไว้ในระเบียบ ประกาศ ให้ผู้ใช้บริการได้ทราบอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นมาตรฐานในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

1.2.3 ด้านสถานที่ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีที่ตั้งของห้องสมุดสามารถเข้าใช้ได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาชีณี ปานน้อย (2553, น. 75-78) ที่พบว่า การบริการสารสนเทศด้านสถานที่ คือที่ตั้งของห้องสมุดสามารถเข้าใช้ได้สะดวกและจัดให้มีช่องทางในการสื่อสารกับผู้ใช้หลายช่องทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ให้บริการห้องสมุดต้องปรับปรุงให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต ทำให้มีบรรยากาศน่าเข้าใช้บริการ มีอาคารสถานที่ที่สวยงาม และมีป้ายบอกแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่ชัดเจน และจัดให้มีช่องทางในการสื่อสารกับผู้ใช้หลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ เว็บไซต์ การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Chat) เพราะเป็นการสื่อสารที่เข้าถึงผู้ใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว สอดคล้องกับ สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และเพชรรัตน์ มีสมบุญพูนสุข (2550, น. 102) ที่อธิบายว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้เอื้ออำนวยให้ห้องสมุดมีช่องทางการให้บริการเชิงรุกมากขึ้น ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าช่องทางในการให้บริการของห้องสมุดมีเพิ่มมากขึ้นและปรับเปลี่ยนตามเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของห้องสมุดได้ทุกที่ ทุกเวลา

1.2.4 ด้านการส่งเสริมการใช้ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการพัฒนาเว็บไซต์ของห้องสมุดให้มีความทันสมัย จัดทำคู่มือหรือแผ่นพับแนะนำห้องสมุดด้วยกระดาษพิมพ์สีสวยงาม และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของห้องสมุดผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line หรือ Face book เพื่อแจ้งข่าวและกิจกรรมของห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Xia (2009. p.123) ที่พบว่า เครือข่ายออนไลน์ เป็นเครื่องมือการตลาดที่ใหม่และน่าสนใจสำหรับห้องสมุด โดยห้องสมุดแจ้งบริการใหม่ กิจกรรมที่น่าสนใจ ตลอดจนรายชื่อนหนังสือใหม่ผ่านทางเครือข่ายออนไลน์ คือ เพชบุ๊คไปยังผู้ใช้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในงานบริการจะทำให้ลดขั้นตอนในการทำงาน การติดต่อ ประสานงาน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์กันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้สะดวก รวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

1.2.5 ด้านบุคลากรพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง จัดประกวดพนักงานดีเด่น มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากร ห้องสมุดประจำปี สอดคล้องกับสุพรรณ ส่องแสงจันทร์ และเพชรรัตน์ มีสมบุรณ์พูนสุข (2550, น. 78) ที่พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีการใช้กลยุทธ์การตลาดบริการด้านบุคลากรโดยการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้วยวิธีการจัดส่งบุคลากรเข้าอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานและการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยา สร้อยสิงห์ (2548, น.97) ที่พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพ การบริการในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คือ บุคลากรต้องมีความพร้อมในการเตรียมให้บริการ มีทักษะในการถามและการตอบคำถาม มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ มีการดูแลเอาใจในตอบสนองความต้องการในการใช้บริการสารสนเทศของผู้ใช้บริการได้ มีความสนใจปัญหาของผู้ใช้บริการอย่างจริงจัง และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ดังนั้นห้องสมุดควรให้ความสำคัญต่อการเพิ่มทักษะความรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1.2.6 ด้านสภาพทางกายภาพ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการตกแต่งห้องสมุดให้สวยงาม ทันสมัย จัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดให้มีที่นั่งโซฟาเพื่อผ่านคลาย ตลอดจนปรับอุณหภูมิภายในห้องสมุดให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ ภาษิณี ปานน้อย (2553, น. 84) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่งมีการปรับปรุงตกแต่งห้องสมุด เพื่อสร้างบรรยากาศใหม่ให้มีความทันสมัย น่าเข้าใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของหทัยชนก วัฒนา (2547, น. 55) ที่พบว่า ห้องสมุดจะมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการปรับปรุงอาคารสถานที่และการตกแต่งภายในตัวอาคารของห้องสมุดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และคู่มือชีวิตชีวา น่าเข้าใช้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารุต สิงห์โทราช (2552, น. 80-82) ที่พบว่ากลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ ควรคำนึงถึงความสะดวก เป็นระเบียบ สวยงาม น่าเข้าใช้

1.2.7 ด้านกระบวนการ พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการปรับลดขั้นตอน หรือกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกมากขึ้นเพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการยืม-คืน เช่น มีการกำหนดเวลาในการให้บริการยืม-คืน และลดขั้นตอนการยืม-คืน สอดคล้องกับการวิจัยของ สุพรรณ ส่องแสงจันทร์ และเพชรรัตน์ มีสมบุรณ์พูนสุข (2550, น.80) ที่พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้กลยุทธ์การตลาดบริการด้านกระบวนการให้บริการ คือ การปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการให้สะดวกรวดเร็วขึ้น และมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และสอดคล้องกับ ภาษิณี ปานน้อย (2553, น. 85) ที่พบว่า ขั้นตอนการให้บริการของห้องสมุดมีแนวโน้มที่จะลดความยุ่งยากลงในทุกฝ่ายงาน เพราะห้องสมุดต้องมีการทำงานที่รวดเร็วขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ ในด้านการยืมคืนมีการกำหนดเวลาในการยืมคืน เช่น ยืมเสร็จภายใน 3 นาที มีการบริการในรูปแบบ self service ซึ่งสามารถทำได้ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดก็ได้ ทั้งนี้หากห้องสมุดสามารถลดขั้นตอน กระบวนการให้บริการต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว แล้วย่อมจะส่งผลให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจในการบริการ และหวนกลับเข้ามาใช้บริการของห้องสมุดอีกในภายหลัง

1.2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศและบริการ ด้านพนักงานผู้ปฏิบัติงาน และด้านผู้ใช้ อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสนใจในด้านการพัฒนาห้องสมุดมากยิ่งขึ้น เพราะมี

ปัญหาด้านผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับบุคลากรมากขึ้น โดยสนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานและการอบรมสัมมนาในด้านต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้บริหารห้องสมุดได้ให้ข้อสังเกตว่าห้องสมุดยังขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารสารสนเทศเชิงรุก รวมทั้งบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เช่น นักออกแบบสิ่งพิมพ์ สอดคล้องกับ ศุภรชตรา แสนวา (2552, น. 201) ที่พบว่าผู้ให้บริการยังมีความรู้ที่น้อย คือ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะความรู้ความสามารถด้านการวิจัย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ทำให้ผู้ให้บริการห้องสมุดที่มีคุณภาพพึงมีเป็นอย่างมาก สำหรับด้านผู้ใช้นั้นห้องสมุดมีความจำเป็นต้องศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ อาจเป็นการวิจัยผู้ใช้งานด้านต่างๆ เพื่อนำมาออกแบบบริการให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น อาจมีการแบ่งผู้ใช้เป็นกลุ่ม เช่น นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และจัดรูปแบบบริการที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม จะทำให้เกิดการเข้าถึงผู้ใช้ได้ดีขึ้น และด้านทรัพยากรสารสนเทศ เห็นควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อลดงบประมาณในการจัดซื้อ ลดปัญหาการซื้อหนังสือที่ซ้ำซ้อนกัน และประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บด้วย ภาษิณี ปานน้อย, 2553, น. 86)

1.3 แนวทางการจัดบริการสารสนเทศเชิงรุก

1.3.1 ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ห้องสมุดควรแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการทุกรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรชตรา แสนวา (2552, น.199) ที่พบว่าสภาพปัจจุบันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ตามต้องการของผู้ใช้บริการมีทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย และทันสมัย สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบัน มีการจัดการอย่างเป็นระบบเข้าถึงง่าย และเอื้อต่อการเข้าถึงแบบไม่จำกัดเวลาและสถานที่ นอกจากนี้แล้วห้องสมุดควรจัดทำความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในลักษณะของการสร้างเครือข่าย เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน แก้ไขปัญหาที่ร่วมกันและพัฒนาระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพร่วมกัน ควรจัดทำแผนงานการบริการแบบเชิงรุกไว้ให้เป็นนโยบายของห้องสมุดเพื่อเป็นแนวปฏิบัติจัดบริการที่หลากหลาย พัฒนา Application เพื่อรองรับการให้บริการผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาคุณภาพการบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ลดขั้นตอนเน้น one stop service โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทันสมัย (ศุภรชตรา แสนวา, 2552, น.186)

1.3.2 ด้านอัตราค่าบริการ ห้องสมุดควรมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการต่างๆ ไว้ในระเบียบหรือประกาศของห้องสมุด เพื่อใช้เป็นแนวทางที่ชัดเจน ตลอดจนมีการยืดหยุ่น ลดหย่อนค่าปรับทรัพยากรโดยไม่เกินราคาจริงสาเหตุที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ราคาเป็นเครื่องมือด้านการตลาดที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของกิจการบริการซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของผู้ใช้ในเรื่องคุณค่าและคุณภาพของการบริการการกำหนดราคาที่เป็นธรรมในปัจจุบันคือการกำหนดราคาจากผู้ใช้ได้โดยพิจารณาจากการรับรู้ของผู้ใช้ด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์บริการของกิจการและความแตกต่างของผู้ใช้ห้องสมุดนอกจากนั้นควรพิจารณาด้านต้นทุนของผู้ใช้บริการทุกส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจไม่ใช่ตัวเงินเสมอไปเช่นค่าเสียเวลา ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ความยากลำบากในการเดินทางไปใช้บริการด้วย (ดร.ณิ ญ ลำปาง, 2555, น. 88) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ วีระนัน ดังก้อง (2552, น. 114) ที่พบว่ามีกำหนดอัตราค่าบริการและอัตราค่าปรับอย่างชัดเจน และมีการจัดเก็บค่าปรับและค่าใช้บริการต่างๆ อย่างเสมอภาคกับผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม ซึ่ง

แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดส่วนมากยังคงแนวคิดในห้องสมุดเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรแต่จะมุ่งเน้นการบริการให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจสูงสุด

1.3.3สถานที่ ควรจัดสถานที่ให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้ง่าย มีป้ายบ่งชี้ที่ชัดเจน จัดให้มีความพร้อมเพียงพอต่อผู้บริการ พื้นที่นั่งอ่านควรให้ตอบสนองต่อการใช้บริการในปัจจุบัน สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกบริการผู้ใช้ตามที่ต้องการ เช่น ปลั๊กไฟ wife บริการทั่วถึง ปรับสถานที่ให้สวยงาม ดึงดูดใจ มีสีสันสดใส เน้นความสะอาด ความสว่าง สะดวก และเข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรชตรา แสนว, (2552, น.191) ที่พบว่าสถานที่ตั้งห้องสมุดสะดวกต่อการเดินทางและเข้าถึงได้ง่าย มีการจัดบริเวณแยกเป็นสัดส่วน มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพียงพอสำหรับการให้บริการและห้องสมุดจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดึงดูดผู้ให้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพจน์ วีรพลิน (2550, น.บทคัดย่อ) ที่พบว่าด้านสถานที่ควรเป็นแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่มีเทคโนโลยีครบครันมีชีวิตชีวาและทันสมัยมีมุมผ่อนคลายสบายๆเป็นมุมสนทนาการสถานที่กว้างขวางมีการแบ่งมุมการใช้บริการรูปแบบต่างๆมีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย

1.3.4 การส่งเสริมการใช้มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดที่ชัดเจน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดผ่านสื่อช่องทางต่างๆ บริการบนโซเชียล จัดกิจกรรมแนะนำการสืบค้น การใช้ฐานข้อมูล จัดอบรม สัมมนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบรรณารักษ์ อาจารย์ ผู้ใช้บริการ จัดคลินิกให้คำปรึกษา ส่งเสริมการให้บริการในทุกๆด้าน ออกบริการเชิงรุกโดยการนำกิจกรรมห้องสมุดไปแนะนำอาจารย์ที่คณะ ห้องทำงานเพื่อส่งเสริมการใช้สร้างกิจกรรมโครงการต่างๆ ทั้งการเข้าใช้ที่ห้องสมุดหรือที่ไหนก็ได้สามารถทำกิจกรรมได้ทุกที่ทุกเวลา เข้าถึงผู้ใช้โดยใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น line, face booksms เพื่อให้ผู้ใช้ได้ประโยชน์จากการใช้บริการห้องสมุด ในรูปแบบที่หลากหลายตามความสะดวกซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Xia (2009, p.113) ที่พบว่า เครือข่ายออนไลน์เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ใหม่และน่าสนใจสำหรับห้องสมุด โดยห้องสมุดสามารถแจ้งบริการใหม่ กิจกรรมที่น่าสนใจ ผ่านทางเครือข่ายออนไลน์ ไปยังผู้ใช้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่าห้องสมุดให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้บริการ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย ส่งเสริมการให้บริการในทุกๆด้าน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น (ภาษิณี ปานน้อย, 2553, น. 83)

1.3.5 บุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะการบริการ มีความกระตือรือร้น ปฏิบัติบริการและจิตสาธารณะโดยไม่ต้องให้ผู้ใช้อ้างอิง มีทักษะการให้บริการเชิงรุก กระตุ้นส่งเสริมและให้รางวัลแก่บุคลากรที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในงานต่างๆ และควรได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ รวมทั้งควรมีความรู้ความชำนาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ การประชาสัมพันธ์ การตลาด ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของพรพรรณ จันทรแดง (2557, น. 9) ที่พบว่าห้องสมุดยุคใหม่มีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายมากกว่าในอดีตและเน้นการบริการเชิงรุกมากขึ้น นอกจากนี้บุคลากรห้องสมุดไม่ได้มีเฉพาะบรรณารักษ์เท่านั้น แต่ยังประกอบด้วย นักเอกสารสนเทศ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ นักประชาสัมพันธ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรชตรา แสนว (2552, น.192) ที่พบว่าการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาความเชี่ยวชาญของตนเอง มีทักษะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นอกจากนี้ภาษิณี ปานน้อย (2553, น. 83)ยังพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรรับสมัคร

พนักงานที่มีความสามารถเฉพาะ เช่น นักประชาสัมพันธ์ นักการตลาด หรือส่งเสริมให้อบรมสัมมนาในความรู้เฉพาะด้านเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านอันเป็นประโยชน์ในการให้บริการห้องสมุด

1.3.6 สภาพทางกายภาพห้องสมุดจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้มีบรรยากาศที่ให้อรรถของการเรียนรู้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน ทันสมัย สะดวกสบาย มีแสงสว่างภายนอกรอบๆ อาคารที่เพียงพอ มีสภาพอาคารที่แข็งแรง ปลอดภัย และน่าเข้าใช้บริการ ติดป้ายกำกับทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทเป็น 2 ภาษา ให้บริการแบบ one stop service มีป้ายประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊คไลน์ ติดป้ายบอร์ด และสื่อออนไลน์มีที่นั่งอ่าน โต๊ะ เก้าอี้ สีสัน สะอาดตา น่านั่งสบายหลากหลายรูปแบบ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าลักษณะห้องสมุดยุคใหม่จะต้องเป็นสถานที่ที่มีความสะดวกสบาย ในด้านวัสดุอุปกรณ์ต้องทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง และบุคลากรพร้อมให้ความช่วยเหลือ (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, น.11) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภาษิณี ปานน้อย (2553, น. 84) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงตกแต่งห้องสมุด เพื่อสร้างบรรยากาศใหม่ให้มีความทันสมัย น่าเข้าใช้ ห้องสมุดปัจจุบันมีแนวโน้มของห้องสมุดจะมีความทันสมัยมากขึ้น มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง ลดความเคร่งขรึมลง มีมุมที่สามารถใช้เสียงได้ และมุมที่เงียบสงบแยกจากกัน ห้องสมุดมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายเหมือนบ้านมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ใช้เข้ามาใช้บริการและใช้เวลาในห้องสมุดมากยิ่งขึ้น

1.3.7 กระบวนการห้องสมุดควรมีนโยบายให้ยืมทรัพยากรด้วยตนเอง เพื่อลดขั้นตอนการให้บริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ มีการให้บริการยืม คืบ 2 ระบบ โดยผู้ใช้บริการยืม - คืบ ผ่านเคาเตอร์บริการ

หรือผู้ใช้สามารถยืม - คืบด้วยตนเอง ผ่านระบบยืมคืบอัตโนมัติ และห้องสมุดควรมีกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความสะดวกมากที่สุดสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ใช้บริการห้องสมุดเป็นผู้ที่ต้องการข้อมูลอย่างเร่งด่วน ไม่มีเวลารอคอยการให้บริการที่ต้องใช้เวลามากได้ดังเช่นสมัยก่อน ผู้ใช้บริการเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการค้นหาสารสนเทศได้ด้วยตนเองมากพอสมควรตลอดจนขอบริการด้วยตนเอง เช่น การยืมคืบหนังสือ (Circulation) การต่ออายุการยืมคืบ (Renew) (พรพรรณ จันทร์แดง, 2557, น. 10) และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาษิณี ปานน้อย (2553, น. 84) ที่พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่มีการปรับลดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช่มากขึ้น มีปรับปรุงระเบียบการให้บริการให้ง่ายลงหรือน้อยลงเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารห้องสมุด

1.1 สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการบริการสารสนเทศเชิงรุกแก่บุคลากรทุกฝ่ายงานของห้องสมุด อันจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการบริการสารสนเทศเชิงรุก ก่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การให้ความทุ่มเทในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 พัฒนาบุคลากรห้องสมุดทุกระดับ เพราะพนักงานทุกคนทุกฝ่ายล้วนเป็นกลไกที่จะช่วยขับเคลื่อนการบริการสารสนเทศซึ่งเป็นพันธกิจหลักของห้องสมุดให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะต่อบุคลากรห้องสมุด

1.1 ศึกษาแนวคิดการบริการเชิงรุก และการตลาดบริการ เพื่อทำความเข้าใจในหลักการและนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้

1.2 พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาหาความรู้หรือศึกษาต่อเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ อันสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้

1.3 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาและสร้างสรรค์การบริการสารสนเทศใหม่ๆ ให้กับห้องสมุด โดยการศึกษาดูงานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาการบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดประเภทอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการใช้กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดบริการของห้องสมุดประเภทอื่นๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ

2.3 ควรศึกษาการบริการเชิงรุกหรือการนำส่วนประสมทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ในงานห้องสมุด โดยศึกษาเฉพาะฝ่ายงานต่างๆของห้องสมุด เช่น ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายบริการยืมคืน ฯลฯ

2.4 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการบริการสารสนเทศเชิงรุกที่ห้องสมุดได้จัดให้บริการ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานวิทยบริการและและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2559). รายงานประจำปี 2559. ศรีสะเกษ:

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

กัลยา สร้อยสิงห์. (2548). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการบริการในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดร.ณิ ญ ลำปาง. (2555). การตลาดบริการของห้องสมุด. วารสารมนุษยศาสตร์สาร, 13(1), 88.

เบญจรัตน์ สีทองสุข. (2551). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บริการสำนักวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ปรัชญนันท์ นิลสุข และ ทิพภากร รังคสิริ. (2550). การบริการสารสนเทศเชิงรุกด้วยกลยุทธ์การตลาด :

กรณีศึกษา. ในการสัมมนาชมรมห้องสมุดเฉพาะ ประจำปี 2550 เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในโอกาส

มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เรื่อง ช่องทางเพิ่มมูลค่าห้องสมุด ยุค

เศรษฐกิจเพียงพอ ณ หอประชุม ศ. สว่างเวียน อินทรวิชัย ชั้น 3 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยวันที่ 9 -10 สิงหาคม 2550.

ปราณี เขี่ยมละออภักดี. (2548). การตลาดบริการ: คุณภาพการบริการมุ่งความสำคัญของลูกค้า. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 25(1), 41-51.

- พรพรรณ จันทร์แดง. (2557). **ห้องสมุดยุคใหม่** (Modern Library). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ภาชีณี ปานน้อย. (2553). **การบริการสารสนเทศเชิงรุกของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มารุต สิงห์โทธราช. (2552). **การใช้หลักการตลาดเพื่อส่งเสริมงานบริการของหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก เชียงใหม่**. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วราพรรณ ดอนหัวหล่อ. (2550). **ความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรีต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วรพจน์ วีรพลิน. (2550). **ความต้องการรูปแบบห้องสมุดที่พึงประสงค์ของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัย**
- ราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วีระนันต์ ดังก้อง. (2552). **การใช้กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดบริการเพื่อส่งเสริมการเข้าใช้บริการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภรชตรา แสนวา. (2552). **แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่องค์กรคุณภาพ**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2549). **การจัดการห้องสมุดในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และเพชรรัตน์ มีสมบัติพันธุ์. (2550). **ความคิดเห็นของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การตลาดบริการในห้องสมุด**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หทัยชนก วัฒนา. (2547). **ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Kotler, p. (1980). **Principles of Marketing**. New Jersey: Prentice Hall.
- Xia. D.Z. (2009). **Marketing library service through face book groups**. *Library Management*, 30(6), 469-478.

ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ : ผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบทและแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ: กรณีศึกษา บ้านมะลิวัลย์และบ้านสวนกล้วย ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

Belief in “Phi Pop”(ogre) : The impact of social stability in rural areas and Guidelines for creating a community best practices to reduce conflicts with Belief in “Phi Pop”(ogre): Case study Ban Maliwan and Ban SuanKluayAmphoeKantharalakSisaket

ดร.เชิดศักดิ์ ฉายถวิล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ การศึกษาความเป็นมาของการรวมกลุ่มชุมชนของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ สถานการณ์ปัจจุบันและแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือผู้ที่เคยถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบโดยตรง ลูกหลานของผู้ที่ถูกกล่าวหา และชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนใกล้เคียง

จากข้อมูลภาคสนามพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 ถึง พ.ศ. 2545 มีผู้ถูกขับไล่จากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบโดยตรงแล้วอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ที่บ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์ไม่ต่ำกว่า 50 ครอบครัว ได้รับความเดือดร้อนทั้งด้านความปลอดภัย การถูกจำกัดพื้นที่ทางสังคม การสูญเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถูกตัดขาดจากญาติมิตรและความเป็นสมาชิกของชุมชน ปัจจุบันได้มีการขยายครอบครัวใหม่จากครอบครัวเดิม จนกลายเป็นชุมชนใหญ่ที่มีจำนวนครัวเรือนมากกว่า 300 ครัวเรือน ผู้ที่มีบทบาทต่อการสร้างชุมชนและควบคุมให้ชาวบ้านอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างเอื้ออาทร มีความมั่นคงโดยใช้หลักพุทธศาสนาและความรู้ด้านพุทธเวทย์ คือ หลวงปู่ทวย อุปโคโมและหลวงปู่ทิ เขมियो จนได้รับการยกย่องให้เป็นหมู่บ้านศีลห้าตามรอยพ่ออย่างพอเพียง ข้อเสนอแนะที่สำคัญในงานวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการขยายผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเผยแพร่กระบวนการสร้างภาพลักษณ์และมโนทัศน์ทางความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบผ่านสื่อโลกออนไลน์และการปกป้องด้านสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและป้องกันผลกระทบด้านความมั่นคงในสังคมอีสาน

คำสำคัญ : ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ/ผีปอบ/ความมั่นคงทางสังคม/ชุมชนต้นแบบ/ปัญหาความขัดแย้ง

Abstract

This research is aimed at the important research, The study of the integration of the community who accused the “Phi Pop” (ogre) in Sisaket province. Current situation and guidelines for creating prototype This research is aimed at the important research, The study of the integration of the community who accused the “Phi Pop” (ogre) in Sisaket province. Current situation and guidelines for creating prototype communities to prevent and resolve belief in “Phi Pop” (ogre). The researchers method used Qualitative Research to collect spatial data by Cultural Anthropology method with Participant Research. To prevent and resolve belief in “Phi Pop” (ogre). The researchers method used Qualitative Research to collect spatial data by Cultural Anthropology method with Participant Research. In spatial aggregation and spatial data analysis, the key target group is Those who have been accused of being “Phi Pop” (ogre) directly, the offspring of the accused And villagers in the neighboring communities.

From the field data shows that since 1949 to 2002. There are families or who accused “Phi Pop” (ogre) not less than 50 families have suffered both security have suffered both security Limited social space Loss of human dignity Abandoned by relatives and members of the community. Currently, The family has been expanded from a new family. It became a large community with more than 300 households. People who play a role in building a community and controlling the villagers to live together in harmony and security is Luang Pu ThuiUpakamo and Luang Pu Tee kemiyo. It has been regarded as the 5 precepts village following father's footsteps and sufficiency. The important suggestion of this research is expansion of research into the dissemination about expanding the dissemination process created the image and concept in beliefs about “Phi Pop” (ogre) the online world. And protecting the rights of those accused of being a “Phi Pop” (ogre) .To create knowledge, and to protect the security in Isan society.

Keywords : Belief in “Phi Pop” (ogre), social stability, a community best practices

บทนำ

ความเชื่อเกี่ยวกับ “ผีปอบ” ถือว่าเป็นความเชื่อดั้งเดิมในพื้นที่ชนบทภาคอีสานที่ได้รับการปลูกฝังและขัดเกลาทางสังคม (Socialization) มาจากบรรพบุรุษ และมีการส่งต่อความเชื่อและสืบสานจนกลายเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีการสืบทอดระบบความเชื่อกันมาเป็นรุ่นๆ ปรากฏการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันถือว่ามีผลกระทบอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพของชุมชน (Stability of Community) (กมลเศ โปธิกนิษฐ์. 2554) เนื่องจากเป็นความเชื่อที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในชนบทอีสานอย่างรุนแรงทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะทางจิตใจและทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความปลอดภัยต่อชีวิต ทั้งในส่วนของบุคคลหรือครอบครัวของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบและประชาชนในพื้นที่ชุมชนที่มีผีปอบอาศัยอยู่ (สมชาย นิลอาธิ. 2548) ซึ่งถ้าเป็นการมองทางด้านจิตวิทยาตามหลักการแพทย์สมัยใหม่ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ความเชื่อที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพจิตภายในชุมชนอย่างมาก

โดยหลักการแพทย์สมัยใหม่จะมองปรากฏการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบเป็นปรากฏการณ์อุปาทานหมู่ (Mass Hysteria) ที่เป็นผลกระทบจากปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่มีวิกฤตตามความผันผวนของกระแสเศรษฐกิจโลก (สงัน สุวรรณเลิศ, 2515) แต่ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบในมิติของวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นอีสานถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางความเชื่อที่เกิดจากการกระทำของผีร้ายหรือวิญญาณร้ายที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการทางไสยศาสตร์ที่มีความอันตรายเกินกว่าวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์จะเข้าใจ และแก้ไขได้ (ทวีวัฒน์ ปุณทริกวิวัฒน์. 2540) ปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบถือว่าเป็นภัยอันตรายที่เกี่ยวข้องกับความเปราะบาง ความตายและความมั่นคงของคนในชุมชน เนื่องจากในสังคมชนบทอีสานมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาแต่โบราณว่า ผีปอบ คือผีร้ายที่สามารถถอดวิญญาณไปเข้าสิงร่างผู้อื่นและกินอวัยวะภายในของผู้คนจนถึงแก่ความตาย โดยที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ด้วยวิทยาการทางการแพทย์สมัยใหม่ (ทักษิณานันท์ ไกรราช. 2549)

การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ความเชื่อเรื่องผีปอบที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาวะ ด้านจิตใจ ด้านความปลอดภัย ด้านเสถียรภาพของครอบครัว ด้านสิทธิมนุษยชน สถานภาพและศักดิ์ศรีความเป็นสมาชิกของชุมชนในพื้นที่ชนบทอีสาน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จึงเป็นภาพสะท้อนทางสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพื้นฐานทางความเชื่อที่เกิดจากการปลูกฝังและการขัดเกลาทางสังคม (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2540) ที่มีความละเอียดอ่อนในมิติด้านจิตวิญญาณที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างปรัชญาพุทธเวทย์และไสยเวทย์ ที่เกี่ยวข้องกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับพลังเหนือธรรมชาติ และเป็นสังคมที่ใช้ความเชื่อเรื่องผีเป็นบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อสร้างความสมดุลและความมั่นคงของชุมชนโดยส่วนรวมมากกว่าเรื่องเฉพาะบุคคล การศึกษาทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบและผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคม ยังช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะพิเศษของสังคมชนบทอีสานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของโครงสร้างทางสังคม ระบบความเชื่อ ระบบเครือญาติ ระเบียบกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้คนในชุมชนมีความผูกพันและดำเนินชีวิตภายใต้ขอบเขตที่สังคมพึงปรารถนาให้อยู่ร่วมกันอย่างมีเสถียรภาพและเกิดความสมดุลทางสังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีปอบและผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบท
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบด้านความมั่นคงทางสังคมและความเอื้ออาทร ตามหลักพระพุทธศาสนาที่สามารถลดความขัดแย้งจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบความเป็นมาเกี่ยวกับการก่อตั้งชุมชนใหม่บนพื้นฐานจุดเริ่มต้นเหมือนกันของชาวบ้านที่อพยพโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามารวมตัวกันตั้งชุมชนใหม่จากกรณีปัญหาความขัดแย้งเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับ “ผีปอบ” จนสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบที่เคยสร้างปัญหาต่อความมั่นคงให้กับผู้ที่กล่าวหาว่าเป็นผีปอบจนต้องอพยพหนีออกจากชุมชนเดิมเพื่อมาตั้งชุมชนใหม่ และเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตัวเอง ครอบครัว และสมาชิกของชุมชนคนอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบ อีกทั้งยังทราบถึงพัฒนาการทางสังคม การจัดระเบียบสังคม การคลี่คลายปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ ด้วยหลักทางพุทธศาสนาและพุทธเวทย์ ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนอื่นได้
2. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลและวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับฐานคติทางวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน ที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของชุมชนทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ระบบเครือข่ายของผู้ถูกกล่าวหา ระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในชุมชนกับคนภายนอกชุมชน ระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งส่วนบุคคลและภาพรวมของชุมชน ตลอดจนเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสถานภาพความเป็นสมาชิกของชุมชนของผู้ถูกกล่าวหา
3. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบแนวทางการสร้างสรรค์ชุมชนต้นแบบที่สามารถใช้หลักเหตุผล สติ และภูมิปัญญาการจัดระเบียบสังคมเพื่อลดความขัดแย้งในมิติความเชื่อของชุมชนที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผีปอบ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสันติให้กับชุมชนที่มีความขัดแย้งจากความเชื่อเรื่องผีปอบ ทำให้เข้าใจฐานคติทางความเชื่อและจิตวิทยาชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นด้านความเชื่อ ช่วยลดอคติเชิงชาติพันธุ์ และความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีปอบได้อย่างยั่งยืน

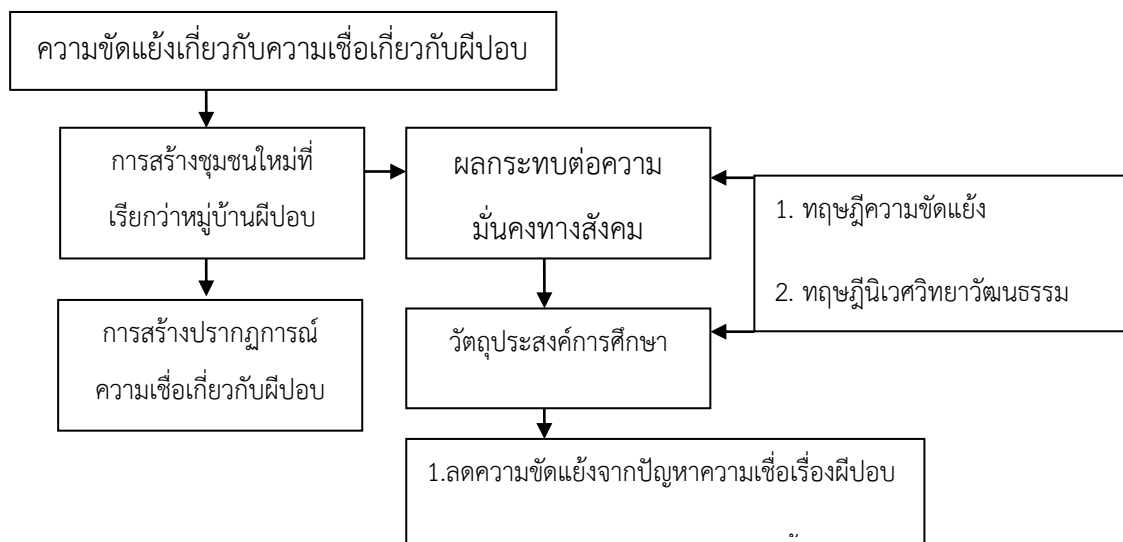
ขอบเขตของการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยมุ่งศึกษาถึงวัฒนธรรมความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบและความเป็นมาของหมู่บ้านผีปอบที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของชุมชนจากปัญหาความแตกแยกกระหว่างคนในชุมชนกับผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ

พื้นที่การวิจัยคือ บ้านมะลิวัลย์ หมู่ 9 และบ้านสวนกล้วย หมู่ 4 ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งในอดีตเป็นชุมชนที่เคยถูกกล่าวหาว่าเป็นหมู่บ้านผีปอบ ที่มีประชาชนผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ร่วมกันจะมีจำนวนประชากรและครอบครัวมากขึ้น

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบและสมาชิกในครอบครัว ผู้อาวุโสของชุมชน ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน-กำนัน-อบต.) ครูอาจารย์ พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานด้านสาธารณสุข และเยาวชนในพื้นที่บ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสืบค้นข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเรียบเรียงด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เน้นการวิจัยภาคสนาม (Field Research) และการมีส่วนร่วมจากคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่ ครูในโรงเรียนบ้านสวนกล้วย เยาวชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน บ้านมะลิวัลย์ หมู่ 9 และบ้านสวนกล้วย หมู่ 4 ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา เพื่อใช้เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ผู้มีความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาเข้ามาอาศัยในหมู่บ้านได้ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ที่เป็นผีปอบ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีความรู้เกี่ยวกับการต่อตั้งหมู่บ้าน ผู้ที่เคยถูกกล่าวหาหรือมีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ถูกกล่าวหา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการศึกษาทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมได้แก่ การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเป็นจริงไปตามปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นๆ แล้วนำเสนอด้วยกระบวนการที่เรียกว่าพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อให้ผลการศึกษามีความชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการศึกษาวิจัยโดยแบ่งผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1. ศึกษาความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สามารถวิเคราะห์ลักษณะของข้อกล่าวหาเกี่ยวกับผีปอบ ที่ส่วนใหญ่เกิดจากการถูกชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนเดิมของตนเอง (ก่อนที่จะมีการอพยพย้ายเข้ามาอยู่ที่บ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์) ได้รวมตัวกันขับไล่ด้วยข้อกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลภาคสนามพบว่า มีครอบครัวหรือผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบโดยตรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 ถึงปัจจุบัน (2559) ไม่น่ากว่า 50 ครอบครัว และได้มีการหยุดรับผู้อพยพจากปัญหาเกี่ยวกับผีปอบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ปัจจุบันได้มีการขยายครอบครัวใหม่จากครอบครัวเดิม เป็นเครือญาติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครอบครัวที่ถูกกล่าวหาจนกลายเป็นชุมชนบ้านสวนกล้วยและชุมชนบ้านมะลิวัลย์ในปัจจุบัน มีจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ใช้เป็นข้อกล่าวหาว่าเป็นผีปอบดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1.1 ผู้ที่ถูกกล่าวหาเป็นผู้ที่นิยมเรียนไสยศาสตร์ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิชาอาคม เก่งกฤตยาและวุ่นยา
- 1.2 มีปรากฏการณ์เกี่ยวกับ “ของ” หรือ “อาคม” ของผู้ที่เรียนไสยศาสตร์เกิดการแสดงฤทธิ์เองโดยผู้ที่เป็นเจ้าของไม่ได้กระทำการใดๆ หรือคนที่เรียนไสยศาสตร์ชอบลงในลักษณะ “ลมเพลมพัด”
- 1.3 กลุ่มคนที่นิยมการเลี้ยงผีในตลับ หรือที่เรียกว่า ผอบ (ผะ-อบ) เป็นการนำว่านโพงซึ่งเป็นพืชตระกูลวานชนิดหนึ่งที่มีคุณลักษณะพิเศษทำให้ผู้ครอบครองมีความคงกระพันชาตรี ว่านโพงเมื่อยังเป็นต้นหรือเมื่อนำมาทำเป็นนวดใส่ตลับที่เรียกว่า “ผอบ” แล้วต้องเลี้ยงด้วยเลือดสดๆ ที่นิยมใช้คือเลือดไก่
- 1.4 กลุ่มคนที่มีความอิจฉาริษยาของผู้ที่ชอบเรียนวิชาอาคมเหมือนกัน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่เรียกตัวเองว่า “หมอธรรม”
- 1.5 ปัญหาความขัดแย้งเชิงเศรษฐกิจ ในลักษณะผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบทำอะไรก็ได้กำไรมากกว่าคนอื่น หรือได้ผลผลิตทางการเกษตรมากกว่าคนอื่นจนทำให้ชาวบ้านเกิดความอิจฉาริษยากับกลุ่มคนที่มีกับความขัดแย้งกับคู่กรณีจากปัญหาเกี่ยวกับที่ดินระหว่างผู้ที่ถูกกล่าวหา กับผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีอำนาจกว่าในชุมชน
- 1.6 กลุ่มคนที่มีญาติพี่น้อง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ที่เคยถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบมาก่อน เมื่อมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นในชุมชนหรือมีเหตุคนตายติดต่อกัน จึงมักจะถูกเพ่งเล็งว่าเป็นผีปอบ
- 1.7 กลุ่มคนที่มีพฤติกรรมไม่เข้าพวก ส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่ไม่เข้าสังคม ไม่เรียนรู้อบรมทางสังคม ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์ของชุมชน หรือมีความกระด้างกระเดื่องต่อผู้นำชุมชนหรือผู้อาวุโสของชุมชน

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2. ศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี ปอบและผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบท ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านสวนกล้วย หมู่ 4 และบ้านมะลิวัลย์ หมู่ 9 ตำบลสวนกล้วย อำเภอกันทรลักษ์ ที่เคยถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ ได้รับผลกระทบโดยการถูกขับไล่อย่างไ้ มนุษยธรรม ขาดการไต่สวนข้อมูลความจริงโดยไม่เคารพกระบวนการทางกฎหมาย บางกรณีถือเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์และศักดิ์ศรีความเป็นสมาชิกของชุมชน บางครอบครัวได้รับผลกระทบจนทำให้เกิดความแตกแยก ถูกตัดญาติขาดมิตร ไม่มีใครในชุมชนเดิมอยากคบหาสมาคมด้วย เพราะกลัวจะถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ บางรายถูกทำลายทรัพย์สินบ้านเรือนจนต้องโยกย้ายครอบครัวมาหาที่ทำมาหากินและสร้างญาติพี่น้องใหม่ สร้างสังคมใหม่ในพื้นที่ที่ให้โอกาส บางรายได้รับผลกระทบที่ส่งผลถึงลูกหลานจนไม่สามารถใช้ชีวิตในชุมชนเดิมได้อย่างมีความสุข เพราะมักจะถูกกล่าวหาว่าเป็นลูกหลานหรือเป็นญาติพี่น้องผีปอบ จะไปเรียนหรือไปทำมาหากินก็มักจะถูกคนในชุมชนติฉินนินทา

ความเชื่อเรื่องผีปอบ เป็นได้ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของสังคม หากทำความเข้าใจให้ดีจะพบว่า ความเชื่อเรื่องผีปอบไม่ใช่เรื่องมง่ายไร้สาระ แต่กลับมีพลังบางอย่างซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ระบบความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ เพราะเป็นความเชื่อท้องถิ่นที่สามารถทำลายรากฐานความมั่นคงของชุมชนในระดับครอบครัวได้ รวมถึงความมั่นคงต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และยังเป็นความเชื่อที่มีพลังด้านบวกที่สามารถทำให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบมารวมกลุ่มกันสร้างชุมชนใหม่ สร้างสังคมใหม่ สร้างระบบเครือญาติใหม่ และสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นใหม่ จนเป็นหมู่บ้านที่มีจำนวนครัวเรือนในปัจจุบันมากกว่า 300 หลังคาเรือน ถือว่าชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถเป็นชุมชนต้นแบบที่แก้ไขปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3. ศึกษาแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบด้านความมั่นคงทางสังคมและความเอื้ออาทร ตามหลักพระพุทธศาสนาที่สามารถลดความขัดแย้งจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบ ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยสามารถหาแนวทางสร้างชุมชนต้นแบบด้านความมั่นคงทางสังคมและความเอื้ออาทรตามหลักพระพุทธศาสนาเพื่อลดความขัดแย้งจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวทางที่หนึ่ง สร้างกระแสความภาคภูมิใจและความมั่นใจให้เกิดขึ้นภายในชุมชน ว่าชุมชนบ้านสวนกล้วยและชุมชนบ้านมะลิวัลย์ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีความเอื้ออาทร จนสามารถเอาชนะปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบแก้ไขวิกฤตทางสังคมที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผีปอบ

แนวทางที่สอง สร้างความเชื่อมั่นและลดความหวาดระแวงจากสังคมภายนอก เนื่องจาก “ผีปอบ” เป็นความเชื่อทางธรรมชาติ (Natural Beliefs) ที่ถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของสังคมอีสาน ซึ่งในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมมนุษย์ที่มีส่วนผสมชุดของ “ความเชื่อ” หลายชุดจากหลากหลายบุคคล ซึ่งมี “ชุดความจริง” ที่แตกต่างและหลากหลาย กล่าวโดยสรุปได้ว่า กรณีของ “ผีปอบ” ในมิติวัฒนธรรมนั้น ทำหน้าที่เสมือนกุศโลบายใน “การควบคุมทางสังคม” (Social Control) ถูกส่งผ่านในรูปของ “การควบคุมสังคมผ่านความเชื่อ” (Control through Belief) เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม ให้ดำเนินชีวิตตามวิถี ครรลองประจำถิ่นนั้นๆ ให้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม

แนวทางที่สาม สร้างเครือข่ายชุมชนที่มีจุดเริ่มต้นการตั้งชุมชนที่เหมือนกัน เช่น บ้านนาสาวนาน จังหวัดสกลนคร บางชุมชนมีการเปลี่ยนรับศาสนาใหม่เป็นศาสนาคริสต์ เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้าง

ความมั่นคงให้กับชุมชนและสมาชิกในครอบครัวของตน เช่น บ้านหนองทามน้อย อำเภอกันทรารมย์ บ้านซ่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร และชุมชนบุงกะเทว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำมาค้าขายในเกี่ยวกับความเชื่อเรื่อง ผีปอบ อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนที่มีความเอื้ออาทร มีความเข้มแข็งมั่นคง สามารถคลี่คลายแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีปอบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้ชี้ชัดว่าพื้นที่บ้านสวนกล้วยหมู่ 4 และ บ้านมะลิวัลย์ หมู่ 9 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นต้นแบบด้านความมั่นคงทางสังคมและความเอื้ออาทร ตามหลักพระพุทธศาสนาที่สามารถลดความขัดแย้งจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบได้อย่างยั่งยืน ความเชื่อเรื่องผีปอบ เป็นได้ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของสังคม หากทำความเข้าใจให้ดีจะพบว่า ความเชื่อเรื่องผีปอบไม่ใช่เรื่องมลายไร้สาระ แต่กลับมีพลังบางอย่างที่เป็นทั้งความจริงผ่านระบบความเชื่อที่ปลูกฝังกันมาจากบรรพบุรุษและความมลายผ่านองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ระบบความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ เพราะเป็นความเชื่อท้องถิ่นที่สามารถทำลายรากฐานความมั่นคงของชุมชนในระดับครอบครัวได้ สร้างความวุ่นวายจนทำให้ชุมชนขาดความมั่นคงด้านความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงความมั่นคงต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่แม้กระทั่งวิทยาการแสดงหรือระบบสาธารณสุขในยุคปัจจุบันและสถาบันด้านความมั่นคงของรัฐหรือแม้กระทั่งองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเด็ดขาดในทางกลับกันผลการวิจัยชี้ให้เห็นชัดว่ามีชุมชนต้นแบบที่เคยได้รับผลกระทบจากความเชื่อเรื่องผีปอบ แล้วแปลงพลังด้านลบให้กลับกลายเป็นพลังด้านบวกที่สามารถทำให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบมารวมกลุ่มกันสร้างชุมชนใหม่ สร้างสังคมใหม่ สร้างระบบเครือญาติใหม่และสร้างบรรทัดฐานทางสังคมขึ้นใหม่ จนเป็นหมู่บ้านที่มีจำนวนครัวเรือนในปัจจุบันมากกว่า 300 ครัวเรือน ถือว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและสามารถเป็นชุมชนต้นแบบที่แก้ไขปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของชุมชนที่เป็นศูนย์รวมของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ลักษณะของข้อกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในพื้นที่บ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์ พบว่าส่วนใหญ่จะเกิดจากการถูกชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนเดิมของตนเอง โดยการถูกสังคมพิพากษาคัดสินด้วยข้อหาว่าเป็นปอบ ถูกกีดกันและถูกขับออกจากชุมชนเดิมผ่านกระบวนการทางสังคมที่ถือเป็นมติร่วมกันของชุมชน ด้วยการตกลีงทางความเชื่อและการประชาคมร่วมกันว่าบุคคลนั้นเป็นผีปอบ ซึ่งการตกลีงทางความเชื่อเหล่านี้จะส่งทอดจากบุคคลที่มีอำนาจจากระบบผู้อาวุโสของชุมชน อำนาจจากผู้นำทางความเชื่อที่เรียกว่าหมอธรรมหรือพระสงฆ์ และฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นมูลเหตุแห่งความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบเกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สัมภาษณ์ ไชยตะมาตย์(2553)ที่ได้มีศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบถือว่าเป็นความเชื่อดั้งเดิมในชนบทภาคอีสานที่ได้รับการปลูกฝังและขัดเกลาทางสังคม กมลเทศ โพธิ์นิษฐ์ (2554) ได้กล่าวถึงผลการศึกษา กระบวนการทำให้เป็น “ผีปอบ” และการกีดกันทางสังคม ในมุมมองของการบริหารความขัดแย้งไว้ว่า “การคิดต่าง” = “ขัดแย้ง” สัน สุวรรณเลิศ(2515) ได้มีการ

ศึกษาวิจัยเกี่ยว สุขภาพจิตของผีปอบ: ปรากฏการณ์ผีเข้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยได้อธิบายว่า ผีปอบเกิดขึ้นจากคนเรานี่เอง มันจะซ่อนตัวอยู่ในตัวของคนๆ นั้น ซึ่งเราเรียกว่าบุคคลนั้นว่าเป็นเจ้าของผีปอบ

2. ปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีปอบและผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมในพื้นที่ชนบทสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในกระบวนการกลายมาเป็นผีปอบตามทัศนะคติความเชื่อของชาวบ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์ส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลในลักษณะว่าตนเองและครอบครัวถูกใส่ร้าย ถูกเอาเปรียบจากผู้ที่มีอำนาจต่อรองทางสังคมและไม่ได้รับความเป็นธรรมในการตัดสินว่าตนเองหรือครอบครัวเป็นผีปอบ ถูกขับไล่อย่างไร้มนุษยธรรมซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะภาพความมั่นคงของครอบครัวซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของชุมชนและประเทศชาติบางรายมีความทรงจำที่ไม่ดี มีความรู้สึกเจ็บปวดกับเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นและไม่อยากรื้อฟื้นความทรงจำนั้นอีก จนไม่ยอมให้ลูกหลานมารับทราบข้อมูลในอดีตของตนเองหรือประวัติของชุมชน พยายามที่จะลบความทรงจำที่เจ็บปวด และไม่พอใจที่มีบุคคลภายนอกชุมชนมองว่า บ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์เป็นบ้านผีปอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพวรินทร์ ขาวงาม (2547 : 14) ได้ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบพบว่าความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบเป็นกลไกทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีผลทั้งด้านดีและด้านลบสมถุทัย วาดเขียน (2550) ได้ศึกษากระบวนการทำให้เป็น “ผีปอบ”(Ogre-station)สอดคล้องกับ “ความเป็นชายขอบ”(marginalization) สมชาย นิลอาธิ (2547 : 9) ได้อธิบายเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีปอบในการ นำเสนอผลการวิจัย “หมู่บ้านผีปอบ ในมิติความเชื่อ สังคมและวัฒนธรรม” ในสังคมชนบทอีสานถ้ามีคนที่ถูกกล่าวว่าเป็นผีปอบจะถูกสาธารณชนประณาม ถูกชุมชนนิทา ถูกสาปแช่งและอาจจะหนักถึงถูกขับไล่ออกจากชุมชนทั้งผู้ที่เป็นผีปอบและครอบครัวของผู้ที่ถูกกล่าวหา

3. แนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบด้านความมั่นคงทางสังคมและความเอื้ออาทร ตามหลักพระพุทธศาสนาที่สามารถลดความขัดแย้งจากปัญหาความเชื่อเรื่องผีปอบสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัญหาจากการถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบในอดีตของชาวบ้านสวนกล้วยและบ้านมะลิวัลย์ บางรายได้รับผลกระทบที่ส่งผลถึงลูกหลานจนไม่สามารถใช้ชีวิตในชุมชนเดิมได้อย่างมีความสุข เพราะมักจะถูกกล่าวหาว่าเป็นลูกหลานหรือเป็นญาติพี่น้องผีปอบ จะไปเรียนหรือไปทำมาหากินก็มักจะถูกคนในชุมชนติฉินนินทา ในส่วนของชุมชนที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการมีผีปอบอาศัยอยู่ในชุมชนหรือมีผีปอบจากที่อื่นมาอาละวาดทำร้ายผู้คนในชุมชน จนทำให้ไม่กล้าออกไปทำมาหากินตอนกลางคืนหรือคนภายนอกไม่ยอมผ่านเข้ามาในชุมชนช่วงเวลากลางคืน ย่อมส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงที่จำเป็นจะต้องติดต่oprasansamphankhantthangnimittisatthukijjandannanya เพราะเกิดความหวาดระแวงเรื่องความปลอดภัยว่าจะถูกทำร้ายจากผีปอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสีลาภรณ์ บัวสาย (2547: 22) ได้อธิบายเกี่ยวกับพลังทางสังคมที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางสังคม ส่วนหนึ่งเกิดจากมิติของความเชื่อและระบบเครือข่ายว่า ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึงประเภทของความสัมพันธ์ที่ยึดโยงคนเอาไว้อย่างเป็นเครือข่าย สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2550)ได้อธิบายถึงกลุ่มที่มีความผูกพันกันเหนียวแน่น มีความสามัคคี ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกัน การทำความเข้าใจถึงระบบความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งๆ จะทำให้เข้าใจถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนรวมถึงความผูกพันที่มีต่อกันและต่อธรรมชาติ ส่วนในระดับที่กว้างขึ้นเครือข่ายยึดโยงสายสัมพันธ์ของกลุ่มคนเอาไว้อย่างเป็นเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับ ภูมิจิตเรื่องเดช(2542) ที่ได้อธิบายว่ากลุ่มที่มีระบบวัฒนธรรมที่อยู่ใน

กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันมักจะมีระบบความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “ผี” และเป็นพลังทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ของคนในระดับครอบครัว เครือญาติ และชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแบบอย่างในการแก้ไขปัญหาชุมชนหรือพื้นที่ที่มีความขัดแย้งด้านความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ โดยการใช้พื้นที่ที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลักเพื่อเป็นกรณีศึกษาเป็นชุมชนต้นแบบในลักษณะการสร้างเครือข่ายชุมชนคลี่คลายปัญหาความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ ซึ่งชุมชนพร้อมให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับผีปอบที่มีผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการบริหารจัดการชุมชนที่เกิดจากปัญหาความเชื่อเฉพาะถิ่น ซึ่งระบบการปกครองและกฎหมายบางอย่างยังไม่สามารถคลี่คลายปัญหาได้ และบางอย่างกลายเป็นปัญหาความมั่นคงที่แฝงไว้ด้วยกลุ่มมิจฉาชีพที่แอบแฝงหากินกับความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้รู้เท่าทันกลุ่มมิจฉาชีพ ที่เป็นผู้สร้างกระแสความเชื่อเกี่ยวกับปอบและรับจ้างเป็นผู้ปราบปอบเอง

3. ผลงานวิจัยครั้งนี้สามารถขยายผลสู่การสร้างระบบการป้องกันด้านสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ที่ถูกกล่าวว่าเป็นปอบ โดยใช้กฎหมายป้องกันประมาท เพื่อปกป้องสิทธิแก่ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการป้องกันด้านสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ที่ถูกกล่าวว่าเป็นปอบ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ที่ถูกกล่าวให้ได้รับความเป็นธรรมโดยไม่ตกเป็นผู้ถูกกระทำเพียงฝ่ายเดียว

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่แท้จริงของระบบความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบ ให้มีคำตอบที่สามารถ

ใช้เป็นเครื่องตัดสินความขัดแย้งทางความเชื่อได้อย่างมีเหตุและมีผล

4. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการสร้างผีปอบผ่านระบบความเชื่อของกลุ่มหมอธรรม การสร้างกระแสความเชื่อเกี่ยวกับผีปอบผ่านสื่อโทรทัศน์และโลกสังคมออนไลน์ ว่ามีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

5. ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนที่มีคนถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบแล้วเปลี่ยนระบบศาสนาเป็นศาสนาคริสต์

6. ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบด้าน สุขภาวะทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

กมลเลิศ โพธิ์นิษฐ์.(2554). การทำให้เป็น “ผีปอบ” และการกีดกันทางสังคม ในมุมมองของการบริหาร

ความขัดแย้ง.กรุงเทพฯ :วารสารสถาบันพระปกเกล้า 10 (2) .121-143.

ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์.(2540).ไสยศาสตร์ : ปรากฏการณ์ของสังคมไทย. รวมบทความไสยศาสตร์

ครองเมือง. กรุงเทพฯ : โครงการวิทยุธรรม.

ทักษิณานันท์ ไกรราช.(2549).มิติทางวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสาน.

วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภูมิจิต เรืองเดช.(2542).“ผี” กับการจัดระเบียบครอบครัวและเครือญาติกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ไพโรจน์ทร์ ขาวงาม.(2547) คัดจาก สารแม่ไม้มุน 3 (2). 14.

วัชนี หัตถพนม. (2549).การช่วยเหลือภาวะวิกฤตสุขภาพจิตชุมชน กรณีความเชื่อเรื่องผีปอบ.

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น.

สมชาย นิลอาธิ.(2548).หมู่บ้านผีปอบในมิติความเชื่อสังคมและวัฒนธรรม.จดหมายข่าว ศูนย์

มานุษยวิทยาสิรินธร6(35): ธันวาคมพ.ศ.2547 - มกราคมพ.ศ. 2548.

สมฤทัยวาดเขียน.(2550).คติความเชื่อเรื่องผีปอบกับการอธิบายประวัติศาสตร์ความคิดของชุมชน

ท้องถิ่น.โครงการวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มที่ 2 (ร้อยเอ็ดสกลนคร

ขอนแก่นหนองบัวลำภูเลยและนครราชสีมา).

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.(2550).สังคมวิทยาแนวคิดทางทางทฤษฎีและแนวมโนทัศน์ในสังคม. กรุงเทพฯ:

บริษัท เอ็กซ์เปอร์เนทจำกัด.

สงัน สุวรรณเลิศ.(2528).การศึกษาผีเข้าแบบกลุ่มในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย.วารสารสมาคม

จิตแพทย์แห่งประเทศไทย.

สัมภาษณ์ไชยตะมาตย์. (2553).กระบวนการสร้างพื้นที่ทางสังคมของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นปอบ.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สีลาภรณ์ บัวสาย. (2547).พลังท้องถิ่น บทสังเคราะห์งานวิจัยด้านชุมชน.กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย (สกว.).

**การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดศรีสะเกษ**

**The Study of Factors towards on the Local Government Organizations'
Health Services in Sisaket Province**

วิไลรัตน์ รัตนเจริญมิตร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ และ3) เสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยผสานวิธี แยกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ด้านการสนับสนุนงานสาธารณสุข และด้านการรักษาพยาบาลและการให้คำปรึกษา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการ (X1) การพัฒนาฐานข้อมูลบริการ (X2) การพัฒนาการจัดบริการ (X3) และกระบวนการบริหารองค์กร (X4) สมการพยากรณ์สามารถทำนายได้ ร้อยละ 51.20 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 1.94 + .04X1 + .03X2 + .11X3 + .50X4$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Y = .09X1 + .07X2 + .23X3 + .81X4$$

3. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ควรมีการอบรม สัมมนา วางแผนอาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : บริการสุขภาพ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The research objectives were: 1) study the state of the local government organizations' health services; 2) to study the factors towards on the local government organizations' health services; and 3) to recommend of the development of human resource who works on health services in Sisaket Province. This research used mixed methods. The Quantitative Research, the 400 sample sizes were people. The Qualitative Research, the 30 sample sizes were the politicians, public servants, and community leaders. The research instructions are the questionnaire and the interview forms. The data is collected by questionnaire, In-depth Interview, and Focus Group. The Analytic Statistics are frequencies, percentage, means, standard diviation, Peason Correlation Coefficient, Multiple Regression Analysis and content analysis. The research finding:

1. The local government organizations' health services in all aspects is high. The dimensions are the screening test, the health promotions and prophylaxis, the supporting of public health performances, and the treating and advisement.

2. The factors towards on the local government organizations' health services in Sisaket Province consist: the developing of services system (X1); the developing of sevicees data bases (X2), the developing of sevicees providing (X3), and the process of organizational administrations (X4). The equation can predict at 51.20 percent as following:

The Unstandardized equation

$$Y = 1.94 + .04X1 + .03X2 + .11X3 + .50X4$$

The Standardized equation

$$Y = .09X1 + .07X2 + .23X3 + .81X4$$

3. Guidelines of the development of the local government organizations' health services human resource; should train, seminar, career planning, promoting the people's participations and performance motivations.

Keywords: Health Services, Local Government Organizations.

บทนำ

การจัดบริการสุขภาพเป็นกิจกรรมที่สำคัญของรัฐบาลสมัยใหม่ เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่รัฐจะต้องจัดให้กับประชาชน เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางใน ค.ศ. 1978 โดยมีเป้าหมายคือ มุ่งให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า สำหรับในส่วนของประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขได้เป็นผู้นำในการดำเนินงานตามแนวคิดการสาธารณสุขมูลฐานอย่างกระตือรือร้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงทศวรรษแรกหลังคำประกาศดังกล่าว และเป็นทศวรรษที่บุคลากรสาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในชนบทอย่างกว้างขวาง ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีการปฏิรูปในหลายส่วนของระบบสุขภาพ บทบาทของบุคลากรสาธารณสุขได้เปลี่ยนแปลงไปด้วยภาระงานด้านบริการที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้บทบาทการทำงานในชุมชนลดลงเหลือเพียงการจัดบริการพื้นฐานที่จำเป็น และปี พ.ศ. 2551 เป็นปีแห่งการรื้อฟื้นและการเรียกร้องการกลับมาของนวัตกรรมการพัฒนาสุขภาพที่เรียกกันทั่วไปว่า สาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งถือกำเนิดอย่างเป็นทางการ (ลือชัย ศรีเงินยวง และศุภลักษณ์ เลิศมนโรรัตน์, 2552, น.1 ; สมศักดิ์ ชุนทรศรี และพงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข, 2552, น. 7)

สาธารณสุขมูลฐานที่สำคัญของไทย อาทิ การประกันสุขภาพตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อันเป็นรูปแบบหนึ่งของการอาศัยกลไกการจัดสรรงบประมาณเข้ามาช่วยจัดการระบบบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิรัตน์ เอื้องพูลสวัสดิ์, จริญญา หุ่นศรีสกุล และเสมอจิต พงศ์ไพศาล, 2552, น. 12) ซึ่งเป็นการปฏิรูประบบสุขภาพที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทของการเมืองการปกครอง และสังคม นับตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง แนวคิดการสร้างหลักประกันทางสังคมให้กับคนทำงาน ที่มีต้นแบบมาจากประเทศเยอรมนี อันมีหลักแหล่งการคลังจากเงินสมทบจากรายได้จากการทำงาน มีการดำเนินการแพร่หลายในหลายประเทศรวมทั้งอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและบราซิล เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการจัดระบบบริการสุขภาพแต่รูปแบบและพัฒนาการอาจแตกต่างกันไปตามสภาพสังคมและชนชั้นอำนาจของกลุ่มในสังคม ประเทศอังกฤษและบราซิลได้ขยายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยมีการใช้รูปแบบแหล่งการคลังจากเงินภาษีและมีการปฏิรูประบบให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สหรัฐอเมริกาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังคงโต้เถียงกันในแนวคิดดังกล่าวอยู่ แม้ว่าแนวทางการสร้างรัฐสวัสดิการอย่างเช่นอังกฤษจะเป็นทิศทางที่ประชาชนในแต่ละประเทศพึงประสงค์ แต่การจัดระบบของแต่ละประเทศยังคำนึงถึงการจัดการกับปัญหาค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ครัวเรือนที่ยาวนาน การได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และจัดความพอดีในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และต้องกลับมามุ่งเน้นให้ประชาชนดูแลตนเอง (ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฎ์ และคนอื่นๆ, 2550, น. 209) รวมถึงการพิจารณาในการจัดบริการด้านสุขภาพตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าควรพิจารณาในหลากหลายมิติ อาทิ ความเสมอภาค เสรีภาพ (ไพรวลัย เคนพรม, 2554ก; 2554ข) และประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสุขภาพร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการการบริการด้านสุขภาพเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ การพัฒนานวัตกรรมท้องถิ่นในด้านต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความ

ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันประชาชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมากขึ้น

ปัญหาท้าทายสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาให้กับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ อาทิ การวางแผน การจัดองค์กร การพัฒนาระบบบริการ การพัฒนาฐานข้อมูลบริการ การพัฒนาการจัดการบริการ กระบวนการบริหารองค์กร การควบคุม การอำนวยการ การจัดคนเข้าทำงาน การฝึกอบรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การวางแผนอาชีพ ฯลฯ ซึ่งย่อมกระทบต่อการให้บริการด้านสุขภาพ ดังนั้นการศึกษา เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ อันจะทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ศรีสะเกษ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้องค์ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
2. ทำให้ได้องค์ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
3. ทำให้ได้องค์ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ
4. หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ สามารถนำองค์ความรู้และบทเรียนจากการวิจัยนำไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
 - 1.1 สภาพการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.3 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. พื้นที่ที่ศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Method) โดยเริ่มจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากนั้นจึงทำการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน ได้ตัวอย่างมาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งแบ่งเป็น 5 อำเภอ อำเภอละ 2 หน่วยงาน รวม 10 หน่วยงาน ประชากรที่เป็นประชาชนทั่วไปทั้งสิ้น 672,286 คน ได้แก่ (สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2559)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ตัวอย่างทั้งหมด 400 คน จากนั้นกำหนดโควตาในแต่ละอำเภอ ทั้ง 5 อำเภอให้เท่ากัน ทำให้ได้ตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ดังต่อไปนี้

1) อำเภอกันทรลักษ์ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง 2 หน่วยงาน ได้แก่ อบต.กระแซง และ อบต.จานใหญ่ โดยให้โควตาในทั้งสองหน่วยงานในจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ อบต.กระแซง จำนวน 40 คน และ อบต.จานใหญ่ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

2) อำเภอขุขันธ์ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง 2 หน่วยงาน ได้แก่ อบต.โสน และ อบต.ห้วยสำราญ โดยให้โควตาในทั้งสองหน่วยงานในจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ อบต.โสน จำนวน 40 คน และ อบต.ห้วยสำราญ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

3) อำเภอรามัน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง 2 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลรามัน และเทศบาลตำบลสัปปายะ โดยให้โควตาในทั้งสองหน่วยงานในจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ เทศบาลตำบลรามัน จำนวน 40 คน และเทศบาลตำบลสัปปายะ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

4) อำเภอเมือง ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง 2 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ และ อบต.โพธิ์ โดยให้โควตาในทั้งสองหน่วยงานในจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน 40 คน และ อบต.โพธิ์ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

5) อำเภอบุพผพรพิสัย ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง 2 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลตำบล กำแพง และเทศบาลตำบลโคกจาน โดยให้โควตาในทั้งสองหน่วยงานในจำนวนเท่ากัน กล่าวคือ เทศบาลตำบล กำแพง จำนวน 40 คน และเทศบาลตำบลโคกจาน จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ข้าราชการการเมือง จำนวน 10 คน ข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดอำเภอ / ปลัด อบต. / เทศบาล จำนวน 10 คน และผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's Method) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาลงรหัสและวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยการทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.96 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยกำหนดแนวคำถามหลักของการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ให้ข้อมูลและรับกลับทันที หากไม่สามารถรับกลับคืนทันทีได้ผู้วิจัยจะนัดหมายมารับแบบสอบถามในภายหลัง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการในการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการจัดทำข้อมูลโดยข้อมูลเชิงปริมาณทำการจัดเตรียมเข้ารหัสและทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้วิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ด้านการสนับสนุนงานสาธารณสุข และด้านการรักษาพยาบาลและการให้คำปรึกษา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการ (X1) การพัฒนาฐานข้อมูลบริการ (X2) การพัฒนาการจัดการบริการ (X3) และกระบวนการบริหารองค์กร (X4) สมการพยากรณ์สามารถทำนายได้ ร้อยละ 56.60 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = 1.94 + .04X_1 + .03X_2 + .11X_3 + .50X_4$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Y = .09X_1 + .07X_2 + .23X_3 + .81X_4$$

จากสมการนี้ สรุปได้ว่า

2.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่มีศักยภาพสูงในการให้บริการสาธารณะกับประชาชนโดยเฉพาะเรื่องของการบริการสุขภาพเนื่องจากสามารถระดมความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรทั้งหลายจากส่วนงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานมีความพยายามในการพัฒนาฐานข้อมูลบริการเพื่อใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน แต่ก็ยังมีปัญหาการพัฒนากระบวนการ ได้แก่ ระบบข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงาน

2.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่สามารถประสานเพื่อจัดหาบริการด้านสุขภาพให้กับประชาชนได้ โดยเฉพาะด้านการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น แม้ว่าด้านการรักษาพยาบาลและการให้คำปรึกษาจะยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็ตาม

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษกับการจัดบริการสุขภาพขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกคู่ มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่าง .55 ถึง .92

3. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการวางแผนอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และด้านการฝึกอบรม องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ควรมีการอบรม สัมมนา วางแผนอาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แม้ว่าผู้บริหารส่วนใหญ่ขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ มีความมุ่งมั่นในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีการดำเนินการแล้ว อาทิ การฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร แต่การฝึกอบรมต้องสามารถปรับปรุงการดำเนินการเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรและการได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพในอนาคต มีความคุ้มค่าในอนาคต รวมถึงควรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

การอภิปรายผล

จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดบริการสุขภาพขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลวิจัยสอดคล้องกับ พิระพล เดชบุญ (2553) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขชุมชนของสถานีอนามัยในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการให้บริการสาธารณสุขชุมชนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ งานบริหารทั่วไป รักษาพยาบาลฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วย

พิการ การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ การสนับสนุนบริการอื่นๆ การอาชีวอนามัยสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมสุขภาพ

จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ มีตัวแปรพยากรณ์ที่ดี 4 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการ การพัฒนาฐานข้อมูลบริการ การพัฒนาการจัดบริการและกระบวนการบริหารองค์กร ซึ่งได้ผลวิจัยสอดคล้องกับ พวงผกา มะเสนา และ ประณต นันทิยะกุล (2557) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการบริการที่มีคุณภาพในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการองค์กรที่มีผลต่อการบริการที่มีคุณภาพ ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญในด้านกลยุทธ์องค์กรอันดับแรก รองลงมาได้แก่ รูปแบบการการบริหารจัดการ การบริการที่มีคุณภาพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการการบริการที่มีคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ผลวิจัยสอดคล้องกับ พิระพล เดชบุญ (2553) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขชุมชนของสถานอนามัยในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณสุขชุมชน ได้แก่ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และสถานบริการ ความเพียงพอด้านบุคลากร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณสุข ความร่วมมือ, การมีส่วนร่วมของประชาชน ลักษณะชุมชน, สถานการณ์สุขภาพในชุมชน และความเพียงพอด้านการเงินและงบประมาณ ซึ่งได้ผลวิจัยสอดคล้องกับ ฐิติวรดา อัครภานุวัฒน์และคณะ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบบริการ ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และกระบวนการบริหารองค์กร นอกจากนี้ การวิจัยนี้ยังได้ผลวิจัยสอดคล้องกับ อธิพัฒน์ เดชขุนทด (2558) ได้ศึกษาอิทธิพลของการจัดการในองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางปะอิน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบุคลากร ได้แก่ การบรรจุเป้าหมาย การจัดการ กลยุทธ์ โครงสร้าง รูปแบบการบริหาร ระบบการทำงาน และทักษะของผู้ปฏิบัติงาน ความสามารถในการปรับตัว ค่านิยมร่วม ความพอใจในการทำงาน การคงสภาพความสมบูรณ์ ระบบค่านิยม

จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการให้บริการสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลวิจัยสอดคล้องกับ ฐิติวรดา อัครภานุวัฒน์และคณะ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ควรเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมตามโครงสร้างอัตรากำลัง และสนับสนุนอุปกรณ์ การปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เน้นเครือข่ายอาสาสมัครมากขึ้นเพื่อเพิ่มการพัฒนาระบบบริการให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งได้ผลวิจัยสอดคล้องกับ วาสิณี นาคเจือ (2556) ได้ศึกษาความเป็นองค์การนำของโรงพยาบาลชุมชน ในการให้บริการสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการทำงานเป็นทีม เน้นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเครือข่ายองค์กร ทั้งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เน้นประโยชน์ในการรับการสนับสนุนทั้งในส่วนราชการ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ควรมีการฝึกอบรมสัมมนาให้ความรู้กับผู้เกี่ยวข้อง สร้างความเชื่อมั่นให้ชาวบ้านเกิดความต้องการเรียนรู้ด้านสุขอนามัย การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีความ

ชัดเจน มีการติดตาม และประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการถ่ายทอดองค์ความรู้และนำไปปฏิบัติงานจริงอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ควรให้ความสนใจด้านการรักษาพยาบาล และการให้คำปรึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยระดมทรัพยากรต่างๆ และแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมมือกันจัดการบริการสุขภาพให้กับประชาชน

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ควรพัฒนาระบบบริการ พัฒนาฐานข้อมูลบริการ พัฒนาการจัดบริการ และกระบวนการบริหารองค์กร อย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้เอื้ออำนวยต่อการจัดบริการสุขภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ ควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างแท้จริงและผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม รวมถึงการนำไปใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ด้วยในลักษณะบูรณาการ

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยในเรื่องของกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสุขภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ

2.2 ควรวิจัยในเรื่องของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายด้านสุขภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

ฐิตวิธดา อัครกานูวัฒน์, ช่อทิพย์, บรมธนรัตน์และวรางคณา จันทรงค์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา

ระบบบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การประชุมเสนอ

ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พวงผกา มะเสนา และประณต นันทิยะกุล. (2557). การบริหารจัดการการบริการที่มีคุณภาพใน

โรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 4 (1),

มกราคม-เมษายน 2557.

พีระพล เดชบุญ. (2553). ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขชุมชนของสถานีนอนามัยในเขตอำเภอเดช

อุดม จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระ ร.บ. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะ

รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ไพรวลัย เคนพรม. (2554ก). นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า: วิพากษ์โดยใช้ทฤษฎีความยุติธรรม

ของจอห์น รอร์ลส์. วิทยานิพนธ์ ร.บ. สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ไพรวลัย เคนพรม. (2554ข). การวิพากษ์นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยใช้ทฤษฎีความยุติธรรมของจอห์น รอร์ลส์. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 28 (1), มกราคม - เมษายน 2554, 69-84.
- ลือชัย ศรีเงินยวง และศุภลักษณ์ เลิศมนิรัตน์. (2552). ข้อเสนอการดำเนินงานทศวรรษที่สี่การสาธารณสุขมูลฐานไทย. นนทบุรี: วันดีคืนดี.
- วาสิณี นาคเจือ. (2556). ความเป็นองค์การนำของโรงพยาบาลชุมชนในการให้บริการสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพในนวัตกรรมสังคมกับการพัฒนาประเทศไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556. วันพฤหัสบดีที่ 15 พฤษภาคม 2557 ณ ห้องออติทอเรียม อาคารรัตนคุณากร มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วิรัตน์ เอื้องพลสวัสดิ์ จริญญา หุ่นศรีสกุล และเสมอจิต พงศ์ไพศาล. (2552). ระบบบริการสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในภาคใต้. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ศิริวรรณ พิชัยรังษุรักษ์ และคนอื่นๆ. (2550). กรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนระบบสุขภาพในประเทศบราซิล สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร: บทเรียนสำหรับการจัดทำธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 2 (2), เมษายน-มิถุนายน 2550: 206-207.
- สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ และพงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข. (2552). ทิศทางสาธารณสุขมูลฐานในทศวรรษที่สี่ของประเทศไทย. นนทบุรี: วันดีคืนดี.
- สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2559). จำนวนประชากรและบ้าน จำแนกเป็นรายอำเภอ และรายตำบล จังหวัดศรีสะเกษ ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- อชิปพัฒน์ เดชขุนทด. (2558). อิทธิพลของการจัดการในองค์การมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางปะอิน. วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 10 (2), พฤศจิกายน 2558.

**รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน
บ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 2**

Student Quality Development Model for National Achievement of Banhongwari
(Nipattammaporn Uphatham) School Under the Sisaket Primary Educational Service
Area Office 2

นายชนสมพร มะโนรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ตำบลตาโกน อำเภอเมือง
จันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ 33120

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สร้างและพัฒนา รูปแบบ และทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ระยะที่ 3 สร้างและพัฒนาแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 และระยะที่ 4 ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี(นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) การ ศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (3) การพัฒนาครูและบุคลากร (4) การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (5) การจัดการเรียนการสอน และ (6) การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วน องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนสภาพ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสร้างทีมงานพัฒนา

คุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 คือ รูปแบบ 4T Model ประกอบด้วย T1 (Target) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน T2 (Training) การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน T3 (Teaching) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ T4 (Test) การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ T2 (Training) การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ T3 (Teaching) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ T4 (Test) การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมขึ้นร้อยละ 14.69 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศทั้งรายด้านและโดยรวม และค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Ordinary National Education Test : O-NET) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้น 2 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) และวิชาคณิตศาสตร์ (64) ลดลง 3 วิชา คือ วิชาภาษาอังกฤษ (63) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) โดยรวมลดลงร้อยละ 0.30 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติในปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) วิชาคณิตศาสตร์ (64) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) และโดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, คุณภาพผู้เรียน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

Abstract

The purpose of this research was to study the components of student quality development development, present and desirable conditions of student quality development for national achievement of school under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 , construction and to develop model and trial, study the implementing results of the student quality development model for national achievement of Banhongwari (Nipattamaporn Uphatham) school under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 2. The methodology was divided into 4 phases including, phase 1 : a study of student quality development components, phase 2 : a study of present and desirable conditions of student quality development for national achievement of school under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 by survey study, phase 3 : construction and to develop model by employing data from phase 1 and phase 2 for synthesizing the model. Evaluate the appropriateness of the model by 5 experts, and phase 4 : trial and a study of results in implementing the student quality development model for national achievement of Banhongwari (Nipattamaporn Uphatham) school under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 by study achievement of National Test (NT) and Ordinary National Education Test (O-NET).

Results of the study revealed the following :

1. student quality development components for national achievement was found that 6 components were 1) study and set requirements student quality development 2) student quality development plan 3) teachers and personnel development 4) to construct student quality development team 5) teaching and 6) direct tracking and assessment for student development, which all components was confirmed by the 5 experts appropriateness rated highest level.

2. The present conditions, it was found that as an overall the student quality development for national achievement were rated medium level. The component with the highest mean score was development student quality plan, the second was study and set requirements student quality development, while the lowest mean score was direct tracking and assessment for student development. The desirable conditions, it was found that as an overall was rated at the highest level. The component with the highest mean score was construction student quality development team, the second was teaching, while the lowest mean score was study and set requirements student quality development and student quality development plan. When considering the Modified Priority Needs Index (PNImodified), it was found that the component with the highest score was direct tracking

and assessment for student development, the second was teaching, component of lowest mean score was student quality development plan.

3. Construction of the student quality development model for national achievement of Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham) school under the Sisaket primary Educational Service Area Office 2, it was found 4'T Model was synthesized which ; T1 : Target (set target development student quality), T2 : Training (teachers and personnel development for development student quality), T3 : Teaching (learning activity for development student quality) and T4 : Test (test for development activity student quality). Which was confirmed by the 5 experts appropriateness rated highest level.

4. The implementing results of the student quality development model for national achievement of Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham) school under the Sisaket primary Educational Service Area Office 2, it was found that after the implementation of the student quality development model that as an overall the National Test (NT) achievement 2559 academic year progressive form 2558 academic year 14.69 percentage and highest national level., Ordinary National Education Test (O-NET) achievement 2559 academic year progressive form 2558 academic year lower 0.30 percentage but 4 subject and total highest national level.

Keywords : development Model, Student Quality, National Achievement.

บทนำ

การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษา ซึ่งแบ่งการจัดการจัดสอบออกเป็น 2 ส่วน คือ การทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ดำเนินงานโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ดำเนินงานโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2558 : 1-3) ผลการประเมินระดับชาติที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาของชาติ ระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2559 : 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่สื่อให้เห็นถึงคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาพบว่าถึงแม้ว่าคนไทยจะได้รับการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาด้านสติปัญญาและคุณภาพการศึกษา และยังได้พบว่าเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555 : 6-10)

โรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนในระดับปฐมวัย (ชั้นอนุบาล 1-2) และระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) โดยนํานโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับมากำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผลการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2558 ที่ผ่านมา พบว่า ผลการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 38.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถด้านภาษา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 14.40 ด้านความสามารถด้านคำนวณ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 10.30 และด้านความสามารถด้านเหตุผล มีค่าคะแนนเฉลี่ย 14.20 (โรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์). (2559ข : 1-2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทั้ง 5 กลุ่มสาระ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 44.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มสาระ พบว่า กลุ่มสาระภาษาไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 48.04 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 48.57 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 44.61 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 49.29 และกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 34.29 (โรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์). 2559ก : 5-12) ซึ่งจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการทดสอบระดับชาติจะเห็นได้ว่านักเรียนทั้งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ หรือปานกลาง ซึ่งยังไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาได้มีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (National Test : NT และ Ordinary National Education Test : O-NET) ด้วยในปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดและสังคมได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เพื่อให้ได้และมีรูปแบบที่โรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์) และสถานศึกษาอื่นทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test : NT และ Ordinary National Education Test : O-NET) ให้สูงขึ้นอย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
3. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมารณอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

4. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ระยะ ซึ่งในแต่ละระยะมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มองค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

3. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน และอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา โดยยึดหลักความสอดคล้องของข้อมูล

5.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปสร้างเป็นแบบประเมินแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสม

5.3 กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

5.3.1 เป็นผู้บริหารการศึกษาและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ/หรือ

5.3.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและ/หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ขึ้นไป และ/หรือ

5.3.3 เป็นครูผู้สอนและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ/หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ขึ้นไป และ/หรือ

5.3.4 เป็นอาจารย์ที่สอนในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ/หรือมีตำแหน่งทางวิชาการรองศาสตราจารย์ขึ้นไป

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยยึดความสอดคล้องของเนื้อหา

6.2 ข้อมูลที่ได้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ แล้วนำเสนอในรูปตารางและบรรยายความประกอบ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติเพื่อเป็นแนวทางการกำหนดขอบข่ายและกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละ 3 คน จากโรงเรียน 12 แห่ง ในอำเภอเมืองจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านสภาพปัจจุบันมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และด้านสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเชื่อถือได้แล้วไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในวันประชุมกลุ่มเครือข่ายอำเภอ เมืองจันทร์ พร้อมนัดหมายให้ส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปตารางและบรรยายความประกอบ

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์แล้วนำเสนอในรูปตาราง

5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ใช้การหาค่าความถี่ และร้อยละ

5.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

6.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. วิเคราะห์หาค่าจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นปรับเปลี่ยนจากค่ามากไปหาน้อย โดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวาณิช. 2550 : 275-276)

ระยะที่ 3 สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 สูงสุด จำนวน 4 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวม 12 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure interview) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

2.3 คู่มือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เพื่อให้ครูและ

บุคลากรได้ศึกษาพัฒนาความรู้ด้วยตนเองและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1-2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบประเด็นในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 สูงสุด จำนวน 4 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงสุด จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงสุด จำนวน 2 โรงเรียน

3.2 ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวมผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 8 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 นำผลการวิจัยในระยะที่ 1-2 และผลการสัมภาษณ์ที่ได้จากจากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดโครงสร้างหรือองค์ประกอบของรูปแบบ

3.4 สร้าง และนำ (ร่าง) รูปแบบและคู่มือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาและประเมินความเหมาะสมแล้วพัฒนารูปแบบและคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

ระยะที่ 4 ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร จำนวน 11 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 รวมกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

2.2 คู่มือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจกับคณะครูและบุคลากรของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ศึกษาข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2558

3.3 นำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2560

3.3.1 ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับคณะครูและบุคลากรเกี่ยวกับการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ไปปฏิบัติ

3.3.2 แจกคู่มือให้ครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อศึกษาพัฒนาความรู้ด้วยตนเองและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

3.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และประชุมคณะครูและบุคลากรเพื่อร่วมกันประเมินสถานการณ์และกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

3.4 เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการทดลองใช้รูปแบบได้ประชุมคณะครูและบุคลากรเพื่อร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน

3.5 ศึกษาข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2559

3.6 เปรียบเทียบข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

3.7 ศึกษาความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบ

4.9 สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและค่าตัวเลขคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละ

5.2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ระหว่างปีการศึกษา 2558 (ก่อนใช้รูปแบบ) กับปีการศึกษา 2559 (หลังใช้รูปแบบ) ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ แล้วนำเสนอแสดงในรูปตารางและบรรยายความประกอบ

5.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอแสดงในรูปตารางและบรรยายความประกอบ

5.4 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอแสดงในรูปตารางและบรรยายความประกอบ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

6.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 คือ ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) การ ศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (3) การพัฒนาครูและบุคลากร (4) การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (5) การจัดการเรียนการสอน และ

(6) การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปรากฏดังตารางที่ 1

2. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนสภาพสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปรากฏดังตารางที่ 2

3. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 คือ รูปแบบ 4T Model ประกอบด้วย T1 (Target) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน T2 (Training) การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน T3 (Teaching) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ T4 (Test) การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ T2 (Training) การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ T3 (Teaching) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ T4 (Test) การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปรากฏดังภาพประกอบที่ 1 และตารางที่ 3

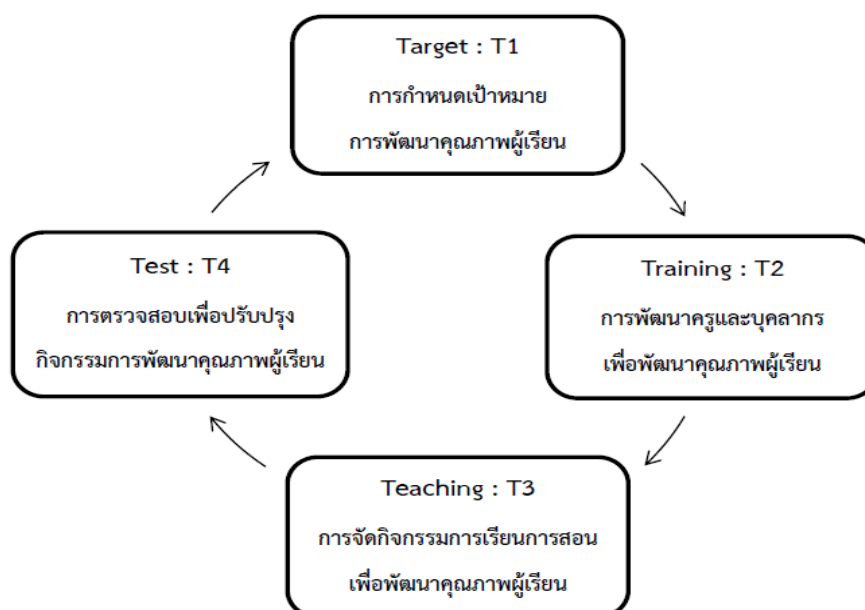
4. ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมขึ้นร้อยละ 14.69 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศทั้งรายด้านและโดยรวม และค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Ordinary National Education Test : O-NET) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้น 2 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) และวิชาคณิตศาสตร์ (64) ลดลง 3 วิชา คือ วิชาภาษาอังกฤษ (63) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) โดยรวมลดลงร้อยละ 0.30 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติในปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) วิชาคณิตศาสตร์ (64) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) และโดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ปรากฏดังตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ที่	องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1	การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2	การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3	การพัฒนาครูและบุคลากร	4.60	0.55	มากที่สุด
4	การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การจัดการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
6	การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
	โดยรวม	4.90	0.09	มากที่สุด

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ที่	องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1	การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2.84	0.30	ปานกลาง	4.69	0.42	มากที่สุด	0.65	5
2	การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2.89	0.18	ปานกลาง	4.69	0.42	มากที่สุด	0.62	6
3	การพัฒนาครูและบุคลากร	2.83	0.26	ปานกลาง	4.72	0.37	มากที่สุด	0.67	4
4	การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2.83	0.26	ปานกลาง	4.79	0.34	มากที่สุด	0.69	3
5	การจัดการเรียนการสอน	2.77	0.29	ปานกลาง	4.78	0.36	มากที่สุด	0.73	2
6	การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	2.73	0.24	ปานกลาง	4.74	0.36	มากที่สุด	0.74	1
	โดยรวม	2.81	0.24	ปานกลาง	4.74	0.37	มากที่สุด	0.69	

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (4'T Model)

ตารางที่ 3 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ที่	องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1	การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Target : T1)			
	1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	1.2 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม	4.80	0.45	มากที่สุด
	1.3 กำหนดแนวทางหรือวิธีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม	4.60	0.55	มากที่สุด
	โดยรวม (Target : T1)	4.73	0.44	มากที่สุด
2	การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Training : T2)			
	2.1 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและเทคนิควิธีการสอนที่ดีเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติด้วยวิธีการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ	4.80	0.45	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	2.2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและเทคนิควิธีการสอนที่ดีเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติด้วยวิธีการศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อหนังสือ เอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อออนไลน์ YouTube และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.3 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและเทคนิควิธีการสอนที่ดีเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติด้วยวิธีการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งที่หน่วยงานต้นสังกัดจัด หรือ หน่วยงานอื่นจัดขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
	โดยรวม (Training : T2)	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Teaching : T3)			
	3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเป็นทีมของครูและบุคลากรที่มีความถนัดและความรู้ความสามารถที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และยืดหยุ่นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด
	3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและทดสอบตามตัวชี้วัดที่ใช้ในการสอบระดับชาติ	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทำข้อสอบระดับชาติของปีการศึกษาที่ผ่านมา	4.80	0.45	มากที่สุด
	โดยรวม (Teaching : T3)	4.75	0.43	มากที่สุด
4	การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Test : T4)			
	4.1 การติดตามและตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของครูและบุคลากร	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.2 การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนให้ช่วยกำกับดูแลการอ่านหนังสือ ทบทวนความรู้ หรือทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายที่บ้านในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนหรือวันหยุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.3 การทดสอบด้วยแนวข้อสอบระดับชาติเป็นระยะเพื่อประเมินความก้าวหน้าและหาจุดที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.4 การตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนโดยการจัดให้นักเรียนได้มีการทดลองสอบเสมือนจริงเพื่อสร้างความคุ้นเคยเกี่ยวกับกระบวนการสอบระดับชาติให้กับนักเรียนก่อนเข้ารับการทดสอบระดับชาติจริง	4.80	0.45	มากที่สุด
	โดยรวม (Test : T4)	4.70	0.45	มากที่สุด
	โดยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ	4.75	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT)

ที่	ความสามารถที่สอบ	ปีการศึกษา/ค่าคะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
		2558	2559	
1	ด้านภาษา (Literacy)	41.14	54.76**	13.62
2	ด้านคำนวณ (Numeracy)	29.43	38.57**	9.14
3	ด้านเหตุผล (Reasoning Abilities)	40.57	61.90**	21.33
	โดยรวมทั้ง 3 ด้าน	37.05	51.74**	14.69

** หมายถึง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Ordinary National Education Test : O-NET)

ที่	วิชาที่สอบ	ปีการศึกษา/ค่าคะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
		2558	2559	
1	ภาษาไทย (61)	48.04	57.03**	8.99
2	คณิตศาสตร์ (64)	48.57	49.44**	0.87
3	วิทยาศาสตร์ (65)	44.61	41.56**	-3.05
4	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62)	49.29	47.22**	-2.07
5	ภาษาอังกฤษ (63)	34.29	28.06	-6.23
	โดยรวมทั้ง 5 วิชา	44.96	44.66**	-0.30

** หมายถึง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ พบว่ามี 6 องค์ประกอบ คือ (1) การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (3) การพัฒนาครูและบุคลากร (4) การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (5) การจัดการเรียนการสอน และ (6) การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจำเป็นต้องมีการกำหนด เป้าหมายความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเอาไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อให้สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีเวลาปรึกษาหารือและร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาครูและบุคลากร และสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมาร่วมกันดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุริยงค์ ขวัญขันธ์ (2548 : 19-21) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีอยู่ 6 ระยะ คือ (1) การศึกษาความต้องการคุณภาพของผู้เรียน/ผู้เกี่ยวข้อง (2) การฝึกอบรม การสร้างทีม และการสื่อสารของบุคลากรในองค์กร (3) การวางแผนคุณภาพ (4) กระบวนการปฏิบัติ

เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) การประเมินผลรวบยอด การตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติ และ (6) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน การสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การศึกษาและกำหนดความต้องการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร แต่สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ก็มีความต้องการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายองค์ประกอบ สอดคล้องกับอุดมสิน คันธภูมิ (2558 : 192-193) ที่ได้ทำวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์เครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามค่าความต้องการจำเป็น พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนขาดการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้อยประสิทธิภาพลง การจัดการเรียนการสอนจึงมีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับรองลงมา ส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งที่โรงเรียนได้ทำกันอยู่แล้วโดยได้มีการบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างชัดเจนทุกปีจึงมีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด สอดคล้องกับ จรุง จักรบง และคณะ (2555 : 65-66) ที่ได้ทำวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ส่วนประหยัด อินแปง (2556 : 57-59) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ครูมีปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมราษฎร์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้รูปแบบ 4'T Model ประกอบด้วย T1 (Target) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียน T2 (Training) การพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน T3 (Teaching) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ T4 (Test) การตรวจสอบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยทั่วไปจะมีขั้นตอนสำคัญอยู่ 4 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา (2) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่จะดำเนินกิจกรรมการพัฒนา (3) การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา (4) การตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับประพจน์พันธ์ ขวลิ (2553 : 89-90) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานยกระดับผลสัมฤทธิ์ มี 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติตามแผน (3) การตรวจสอบประเมินผล และ (4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ส่วนประชาแสนเย็น (2558 : 246-249) ได้ทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยนำเอาผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และผลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีผลงานในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นเลิศให้เป็นกรอบในการร่างรูปแบบ ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมขึ้นร้อยละ 14.69 ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศทั้งรายด้านและโดยรวม และค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Ordinary National Education Test : O-NET) ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้น 2 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) และวิชาคณิตศาสตร์ (64) ลดลง 3 วิชา คือ วิชาภาษาอังกฤษ (63) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) โดยรวมลดลงร้อยละ 0.30 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติในปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 วิชา คือ วิชาภาษาไทย (61) วิชาคณิตศาสตร์ (64) วิชาวิทยาศาสตร์ (65) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (62) และโดยรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จะมีองค์ประกอบของรูปแบบ หรือกระบวนการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นระบบมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน โดยเริ่มต้นจากศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและปัจจัยเกี่ยวกับที่สำคัญจำเป็นเพื่อกำหนดเป้าหมายและ แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ประกอบกับโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ ส่งผลให้ครูและบุคลากรทุกคนสามารถรวมตัวกันสร้างทีมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีสัมฤทธิ์ผล โดยโรงเรียนดำเนินการตรวจสอบติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จึงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดสัมฤทธิ์ผล

เป็นที่น่าพอใจในเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับอรรถพรณ โจนทา (2556 : 52-53) ที่ได้ศึกษาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าพฤติกรรมก่อนสอบ ความตั้งใจเรียน เจตคติต่อการเรียน และการเห็นความสำคัญในการสอบส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน ส่วนบัญชา ศิริเรืองชัย (2551 : 105-106) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียน พบว่า ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ (NT) กลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับประชา แสนเย็น (2558 : 246-249) ได้ทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยนำเอาผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และผลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีผลงานในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เป็นเลิศให้เป็นกรอบในการร่างรูปแบบ ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาเกิดสัมฤทธิ์ผลเป็นที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ในองค์ประกอบด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.2 สภาพสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอ เมืองจันทร์) ในองค์ประกอบด้านการสร้างทีมงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้ร่วมมือกันสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้ครูบุคลากรได้นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่มีอยู่อย่างหลากหลายของแต่ละคนมาร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ในองค์ประกอบกำกับการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน มีความต้องการจำเป็นสูงกว่าในองค์ประกอบด้านอื่นๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (อำเภอเมืองจันทร์) ควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติให้มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.4 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติได้ตามความเหมาะสมและความต้องการจำเป็น

1.5 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ทำการทดลองใช้เพียง 3 เดือน และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียน จึงทำให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลครอบคลุมคุณภาพผู้เรียนในด้านอื่นๆ ดังนั้น หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาจะนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านอื่นๆ ควรมีการปรับเปลี่ยนเรื่องของระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านอื่นๆ หรือให้ครอบคลุมคุณภาพผู้เรียนทุกด้านตามกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้สถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนวัตกรรมการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามสภาพความต้องการจำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ เพื่อช่วยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำสารสนเทศจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนหรือจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมและดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จรรยา จีบบัง และคณะ. (2555, เมษายน-กันยายน). “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 6 (2) : 59-72.

บัญชา ศรีเรืองชัย. (2551). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนในโรงเรียนเขตตรวจราชการที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ประชา แสนเย็น. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประพุดิพันธ์ ขวลิ. (2553). การดำเนินงานยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายม่วงหวาน กุดน้ำใส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประหยัด อินแปง. (2556). ปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์). (2559ก). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558. ศรีสะเกษ : โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์).
- _____. (2559ข). รายงานผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558. ศรีสะเกษ : โรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ : พริก หวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2558). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2557 บทสรุป และ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน ค ณะ ก ร ร ม การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2559). คู่มือการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุริยงค์ ขวนชัยน. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ : กรณี ศึกษาสถาบันราชภัฏสวน ดุสิต. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น = Needs assessment research. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพรรณ โจมทา. (2556). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

**การศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ตำบล
คูเมือง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด**

A study of the State and Needs for Education Quality Development of Ban Soongyang
School Tumbon Kumueng, Mueang Suang District Roi Et Province .

ส.ต.ต.ร.นปดล นพเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด 45220

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านสูงยาง จำนวน 76 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก (Simple Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า

1. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือด้านทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ความสามารถ

2. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสภาพแวดล้อม

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางใน 4 ด้าน ควรดำเนินการ ดังนี้ ด้านโรงเรียนควรมีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยิ่งขึ้น และควรมีการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ด้านผู้บริหารควรมีการควบคุม กำกับและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ด้านครูและบุคลากรควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการดูแลเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้กับนักเรียนมากขึ้น ด้านนักเรียนควรได้รับการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้มากขึ้น และควรได้รับการปลูกฝังในด้านการทำงานเพื่อโรงเรียน ชุมชนและส่วนรวม

คำสำคัญ : ความต้องการ, การพัฒนาคุณภาพการศึกษา, แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to a study of the state and needs for education quality development and recommendation development education quality of Ban Soongyang School. This research sample group included student parents of Ban Soongyang School 76 person defined the sample size by using Krejcie and Morgan table to simple random sampling. Data analysis by basic statistics for frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Results of the study revealed the following :

1. The state and for needs education quality development. Education quality development of Ban Soongyang School of student quality development aspect was found that as an overall was rated at the highest level. When aspect analysis in was rated at the highest level all aspect, ethics and moral aspect top arithmetic mean, life skills aspect second and knowledge aspect lowest.

2. State and needs for education quality development. Education quality development of Ban Soongyang School of school quality development aspect was found that as an overall was rated at the highest level. When aspect analysis in was rated at the highest level all aspect, activity learning top arithmetic mean, community relations second and environment aspect lowest.

3. Recommendation for development education quality of Ban Soongyang School in 4 aspect was should perform the following, school aspect by learning resource development of within and external for conducive to learning and technology system development to modern for teaching and learning, administrator aspect by promotion control teaching and learning to effectiveness and performance and promotion of personnel to public participation or community activity, personnel and teachers by take care student learning development of person different and responsibility, discipline, sufficiency economy philosophy lift style promotion, student aspect by responsibility, discipline, sufficiency economy philosophy lift style development and works cultivate for public and school.

Keywords : conditions needs, education quality development, recommendation development.

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องนำมวลความรู้และประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ในการแสวงหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายสำคัญคือผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่ได้กำลัังไว้และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่บัญญัติไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้แจ้งรอบรู้ของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549 : 2-3)

ผลการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาพบว่าคุณภาพทางการศึกษาของไทยต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555 : 6-10) ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของประเทศที่เข้าร่วม 39 ประเทศ โดยโครงการ TIMSS กำหนดให้ ค่ากลางของการประเมินเท่ากับ 500 คะแนน ซึ่งนักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ 427 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 451 คะแนน ซึ่งจัดอยู่กลุ่มคะแนนระดับต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2557 : ข) จากข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่าคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ต้องการการพัฒนาอย่างเร่งด่วนและจริงจัง สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” ที่เน้นประเด็นหลัก 3 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา ส่วนระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนมีอยู่ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 9-32) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับ นานา ประเทศได้อย่างสมศักดิ์ศรี

โรงเรียนบ้านสูงยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนเคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อปี 2551 โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามในระดับดีมาก ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT/O-NET) ปีการศึกษา 2556 คะแนนรวมเฉลี่ย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 34.25 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 35.78 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 26.00 ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวยังถือว่าไม่น่าพอใจ เพราะเมื่อพิจารณาถึงภูมิหลังในอดีตที่โรงเรียนเคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน เมื่อปี 2551 แล้วจะเห็นได้ว่าโรงเรียนบ้านสูงยางเคยเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดการศึกษาสูงมาก จนได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานดังกล่าว แต่เมื่อมองสภาพ

ปัจจุบันแล้ว พบว่าสภาพทั่วไปโดยรวมเกือบจะไม่เหลือร่องรอยของความภาคภูมิใจในอดีต เพราะครูและบุคลากรยังเป็นกลุ่มบุคคลเดิมเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนจึงน่าจะยังคงระดับคุณภาพไว้ได้มากกว่านี้ ดังนั้น ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ ในโรงเรียนบ้านสูงยางแห่งนี้ จึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ในครั้งนี้ เพื่อให้ทราบข้อมูล ความต้องการจำเป็นในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางอย่างเหมาะสมในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอมือง สรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอมือง สรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านสูงยาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 96 คน (นักเรียน 1 คน/ผู้ปกครอง 1 คน)
 - 1.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านสูงยาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 76 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 43)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยกำหนดกรอบตามผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญจำเป็นสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันใน 2 ด้านหลัก คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน (4 ด้านย่อย) และการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน (3 ด้านย่อย) ดังนี้
 - 2.1 โครงสร้างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านสูงยาง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในขอบข่าย 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเรียนรู้ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านทักษะชีวิต ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความต้องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนบ้านสูงยาง ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในขอบข่าย 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านละ 5 ข้อ รวม 15 ข้อ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในข้อบ่งชี้ 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูและบุคลากร และด้านนักเรียน

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

3.2 กำหนดกรอบสาระสำคัญในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 2 ด้านหลักที่สำคัญ คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ซึ่งในแต่ละด้านจะมีด้านย่อยอีก 3 – 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วยด้านย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเรียนรู้ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านทักษะชีวิต และด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ประกอบด้วยด้านย่อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน จึงได้นำมาเป็นกรอบในการวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านสูงยาง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยการหาค่า IOC ซึ่งได้ค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่า ตำบล อำเภอสวรรคภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 99) มีค่าเท่ากับ 0.84 แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางให้ดียิ่งขึ้น

4.2 แจกแบบสอบถามให้กับผู้ปกครองนักเรียนพร้อมแนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามและนัดหมายในการส่งคืนให้กับทางโรงเรียน โดยให้ฝากมากับนักเรียนในวันต่อมา

4.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งพบว่าได้แบบสอบถามคืนและสมบูรณ์ครบทั้ง 76 ฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

5.2 วิเคราะห์สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านสูงยาง โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แยกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

5.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านสูงยาง โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามประเด็นสำคัญของข้อเสนอแนะ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือด้านทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ความสามารถ ดังแสดงในตารางที่ 1

2. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสภาพแวดล้อม ดังแสดงในตารางที่ 2

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ควรดำเนินการ ดังนี้ ด้านโรงเรียน ควรมีการปรับปรุงพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยิ่งขึ้น และควรมีการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ด้านผู้บริหาร ควรมีการควบคุม กำกับและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ด้านครูและบุคลากร ควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการดูแลเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้กับนักเรียนมากขึ้น ด้านนักเรียน ควรได้รับการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้มากขึ้น และควรได้รับการปลูกฝังในด้านการทำงานเพื่อโรงเรียน ชุมชน และส่วนรวม

ตารางที่ 1 สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการพัฒนาคุณภาพ	ระดับความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา							
		ผู้ปกครอง อบ.1-2		ผู้ปกครอง ป.1-6		ผู้ปกครอง ม.1-3		โดยรวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.61	1.08	4.25	0.79	3.82	1.03	4.06	0.92
2	ด้านการเรียนรู้	3.43	1.11	4.15	0.77	3.88	0.89	3.97	0.89
3	ด้านความรู้ความสามารถ	3.44	1.09	4.11	0.73	3.80	0.93	3.93	0.87
4	ด้านทักษะชีวิต	3.51	1.01	4.19	0.84	3.86	1.03	4.01	0.93
	โดยรวม	3.50	1.03	4.17	0.70	3.84	0.88	3.99	0.83

ตารางที่ 2 สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประเด็นการพัฒนาคุณภาพ	ระดับความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา							
		ผู้ปกครอง อบ.1-2		ผู้ปกครอง ป.1-6		ผู้ปกครอง ม.1-3		โดยรวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านสภาพแวดล้อม	3.70	1.04	4.16	0.79	4.00	0.93	4.04	0.87
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.03	1.12	4.31	0.78	4.19	0.98	4.24	0.88
3	ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	3.77	1.21	4.14	0.76	4.05	1.03	4.05	0.90
	โดยรวม	3.83	1.09	4.21	0.71	4.08	0.95	4.12	0.84

อภิปรายผล

1. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือด้านทักษะชีวิต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ความสามารถ ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่าคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิตถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้เด็กเป็นคนดีและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาชาติ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักเลขาธิการคุรุสภา. 2549 : 3-4) และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียน ทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จุดหมายของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มี

ปัญญา มีความสุข เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีคุณลักษณะดังนี้ (1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต (3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย (4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1 - 15)

2. สภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง ด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ ก็เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนที่จะทำให้กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และความสัมพันธ์กับชุมชนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับสมปอง คำสงค์ (2549 : 26) ที่กล่าวว่าปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา กล่าวคือ กระบวนการเรียนการสอน จะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยการมุ่งเน้นการค้นหา สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ตนเอง กิจกรรมและสื่อ สอดคล้องสัมพันธ์และส่งผลต่อการพัฒนาและความสามารถของผู้เรียน แต่ละคน บทเรียนต้องท้าทายทางปัญญา คำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะความคิด อารมณ์และความรู้สึก ให้โอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระ มีการเรียน มีการคาดหวังความเป็นเลิศของนักเรียน ร่วมกันทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง นักเรียน และครู ใช้แหล่งความรู้ที่เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีที่กว้างขวางเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนส่วนครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีความสามารถสูง โดยสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้อง เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีระบบการสรรหา การผลิต และการพัฒนาครูและบุคลากรครูที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต และสอดคล้องกับภคพร บุญเคล้า (2555 : 164 – 168) ที่ได้ศึกษายุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่าบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตตรวจราชการที่ 13 มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก ระดับคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง โดยยึดหลักประเด็นสำคัญตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านโรงเรียนควรมีการปรับปรุงพัฒนาด้านแหล่ง

เรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยิ่งขึ้น และควรมีการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ด้านผู้บริหารควรมีการควบคุม กำกับและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ด้านครูและบุคลากร ควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการดูแลเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้กับนักเรียนมากขึ้น ด้านนักเรียนควรได้รับการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้มากขึ้น และควรได้รับการปลูกฝังในด้านการทำงานเพื่อโรงเรียน ชุมชนและส่วนรวม สอดคล้องกับเกษม วัฒนชัย (2545 : 35) ที่กล่าวว่าการพัฒนาผู้เรียนคือเป้าหมายของการศึกษาโดยใช้การสอนเป็นเครื่องมือสนับสนุน การเรียนรู้เพื่อให้เด็กเรียนรู้ เด็กจะต้องมีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ เพื่อการเรียนรู้ เด็กจะต้องสนใจและขวนขวายหาความรู้ ครูต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต้องกระตุ้นให้ดี ส่วนเรขชัย จงพิพัฒนสุข (2546 : 26) กล่าวว่าในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้นสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังว่าผู้เรียนจะได้รับภายหลังการเรียนการสอน นั้นมี 3 อย่าง คือ (1) มีความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด คือมีความรู้ทั้งด้านเนื้อหาและด้านทักษะกระบวนการที่เป็นพื้นฐานตามควรแก่ระดับชั้น สำหรับการคิด การหาเหตุผลเพื่อการประดิษฐ์ คิดค้นและการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น (2) รู้วิธีศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะการรู้วิธีศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีระบบที่หลากหลาย จะทำให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เหล่านั้นไปพัฒนาเป็นวิธีการของตนเองใช้เป็นเครื่องมือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างดี และ (3) เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมประชาชาติกำหนดคุณสมบัติประชาชนของตนให้เป็นผู้ที่สามารถแข่งขันและดำเนินชีวิตในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข เช่น มีความใฝ่รู้เพื่อให้รู้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก รู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา คิดและทำอย่างสร้างสรรค์ รู้จักปฏิบัติตนให้มีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีสุนทรียภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีคุณธรรม และมีเป้าหมายในชีวิต ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1 - 15) ที่กล่าวว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดเป็นจุดหมายไว้ ดังนี้ (1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต (3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย (4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่ง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนกำหนดไว้ 5 ประการ ดังนี้ คือ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกดังนี้ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียนบ้านสูงยางควรมีการพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละและรู้จักการแบ่งปัน และความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคนมีสัมมาคารวะ รองลงมาด้านทักษะชีวิต โดยเฉพาะในเรื่องทักษะการสร้างสุข แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม และทักษะการระวังป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดและอบายมุข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความรู้ความสามารถ

1.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน โรงเรียนบ้านสูงยางควรมีการพัฒนาในด้าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นลำดับแรก โดยเฉพาะในเรื่องการดูแลเอาใจใส่และให้ความรู้ของครูแก่นักเรียน (= 4.30) รองลงมาคือข้อ 8 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความพอเพียงของนักเรียน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนได้เสนอแนะการทำงานของโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสภาพแวดล้อม

1.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางใน 4 ด้าน ควรดำเนินการ ดังนี้ ด้านโรงเรียนควรมีการปรับปรุงพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยิ่งขึ้น และควรมีการปรับปรุง พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย ด้านผู้บริหารควรมีการควบคุม กำกับและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนหรือส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ด้านครูและบุคลากรควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการดูแลเอาใจใส่การเรียนของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้กับนักเรียนมากขึ้น ด้านนักเรียนควรได้รับการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัย และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจให้มากขึ้น และควรได้รับการปลูกฝังในด้านการทำงานเพื่อโรงเรียน ชุมชนและส่วนรวม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยางตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในการนำไปใช้เพื่อการวางแผนและดำเนินการพัฒนาในโอกาสต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านสูงยาง เพื่อให้เห็นรูปแบบในการพัฒนาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกษม วัฒนชัย. (2545). **การปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ภัคพร บุญเกล้า. (2555). **ยุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนใน เขตตรวจราชการที่ 1**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เรียงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2546). **คู่มือผู้ปกครองและครู : การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ**. พิมพ์

ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สมปอง คำสงค์. (2549). **รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนวัดเทพรัตนวนา ราม สำนักงาน**

เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1**.

กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)**.

กรุงเทพฯ : พริก หวานกราฟฟิก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก ปี 2557**. กรุงเทพฯ :

พริก หวานกราฟฟิก.

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย

3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Personnel Development Model for Quality Development Education Service Area Office
to 3 Success of Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2.

นายประสิทธิ์ สาตรา ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000 และส.ต.ต.ดร.นปดล นพเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสูงยาง ตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการรับรู้ พัฒนารูปแบบ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา (Research & Development) แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย
2. รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 คือ SMAE MODEL มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ S (Survey) หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น M (Means) หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร A (Action) หมายถึง การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และ E (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวินัยและตรงต่อเวลารองลงมา คือ การบริการด้วยความเต็มใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

คำสำคัญ : รูปแบบ, การพัฒนาบุคลากร, คุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

The purpose of this research were to a study of the state of awareness, to development a model, to study the result of using the personnel development model for quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2. Research methodology was research & development, included 3 phases : Phase 1 ; Investigating of state of awareness on quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2. Phase 2 ; Constructing model on development personnel development model for quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2 and Phase 3 ; Studying the result of using personnel development model for quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2. Research statistics was frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Results of the study revealed the following :

1. The stating awareness on quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2 was perceived as low level .

2. A personnel development model for quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2 was “SMAE MODEL”, S (Survey) ; M (Means) ; A : Action and E (Evaluation) of possibility and suitability overall in higher level.

3. The result of using personnel development model for quality development education service area office to 3 success of Roi-Et primary educational service area office 2 in overall was at the higher level, in the following aspect discipline /on time aspect top arithmetic mean, service mind and achievement aspect respectively secondary level. philosophy lift style promotion, student aspect by responsibility, discipline, sufficiency economy philosophy lift style development and works cultivate for public and school.

Keywords : Model, Personnel development, quality education service.

บทนำ

ปัจจุบัน แม้สังคมโลกจะมีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีไปมากเพียงใด ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพก็ยังคงมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับทุกๆ องค์กร รวมถึงองค์กรที่มีหน้าที่หลักในด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพราะบุคลากรที่มีคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องตามความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ระดมทรัพยากร และสร้างการมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549 : 2-4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการส่งเสริม สนับสนุน สื่อเทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรในสังกัดเพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพสูงสามารถสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมได้ แต่ที่ผ่านมาประเทศไทยยังประสบปัญหาในด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาบางประการ ซึ่งมีผลการศึกษาวินิจฉัยยืนยันว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ เพราะไม่ตรงกับความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาและขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนา และยังพบว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันยังไม่มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ จะจัดโครงการพัฒนาครูเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังซ้ำซ้อน ไม่เป็นระบบ ขาดประสิทธิภาพ และขาดความต่อเนื่อง (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2556 : 3) และจากผลการศึกษาสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ของบุคลากรโดยใช้แบบสอบถามพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการรับรู้ถึงแนวทางหรือวิธีดำเนินการให้บรรลุผลการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนมไพร อำเภออาจสามารถ อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพนทราย และอำเภอหนองฮี และได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ เพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (Achievement) บริการด้วยความเต็มใจ (Service mind) และรักษาวินัยและตรงต่อเวลา (Discipline/On time) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. 2559 : 21-33) คุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดังนั้น การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพเป็น 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนัก

ในความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้อาจสามารถขับเคลื่อน 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จไปสู่การปฏิบัติได้และบรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างการรับรู้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพ 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จและการนำสู่การปฏิบัติของบุคลากรอย่างยิ่ง จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อให้เป็นต้นแบบหรือแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำหรับเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ไปสู่ความสำเร็จได้ในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 92 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบเกณฑ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie และ Morgan แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นด้วยวิธี จับสลาก จำแนกเป็นข้าราชการ จำนวน 59 คน และพนักงานราชการ และลูกจ้าง จำนวน 33 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3. คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดไว้ ดังนี้

- 3.1 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและ/หรือ
- 3.2 เป็นบริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป และ/หรือ
- 3.3 เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จโดยตรง

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในวันปฏิบัติราชการปกติ พร้อมนัดหมายให้ส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์

4.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปตาราง

4.3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาสภาพ การรับรู้ของบุคลากร

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ แล้วนำเสนอในรูปตาราง

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ใช้การหาความถี่ และร้อยละ

5.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (α)

6.2 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 9 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น จำนวน 14 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งมีคุณภาพเชื่อถือได้โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำข้อมูลจาก ระยะที่ 1 และการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

3.2 สร้าง (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาศูนย์บุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบพิจารณาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

3.3 นำข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนาศูนย์บุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

3.4 นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาเพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสม โดยจะคัดเลือกเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมในตอนต้นที่ 1 ใช้การหาความถี่ และร้อยละ

4.3 ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมในตอนต้นที่ 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5.2 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์บุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 92 คน ได้มาโดยเทียบเกณฑ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 43) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Sample Sampling Random) ด้วยวิธีจับสลาก จำแนกเป็นข้าราชการ จำนวน 59 คน และพนักงานราชการและลูกจ้าง จำนวน 33 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 แจกให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในวันปฏิบัติราชการปกติพร้อมนัดหมายให้ส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์

3.2 นำแบบประเมินที่ได้รับกลับคืนไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอในรูปตาราง

3.3 นำข้อมูลจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของบุคลากร

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์แล้วนำเสนอในรูปตาราง

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินในตอนต้นที่ 1 ใช้การหาค่าความถี่ และร้อยละ

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินในตอนต้นที่ 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5.2 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

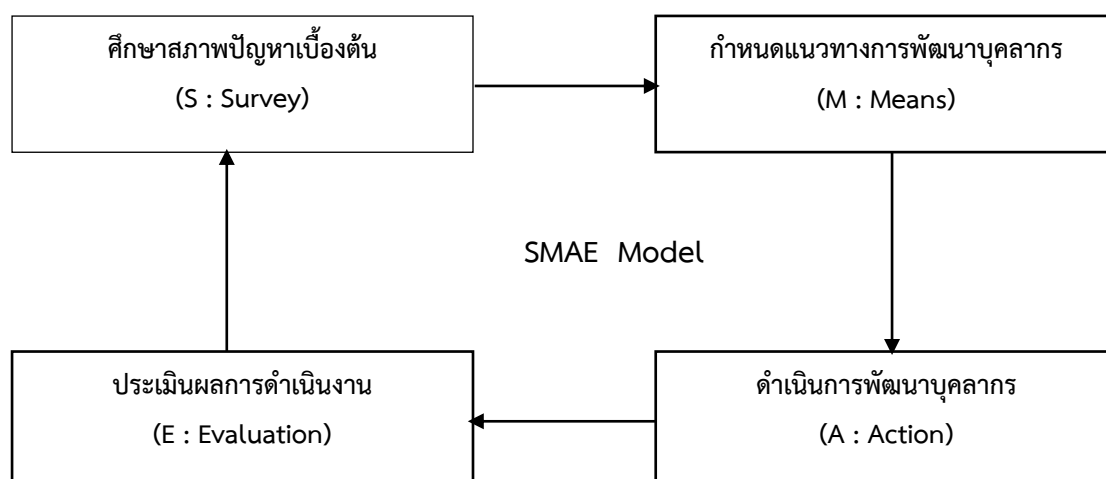
1. สภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2. รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 คือ SMAE MODEL มีองค์ประกอบหลักอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ S (Survey) หมายถึง ศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น M (Means) หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากร A (Action) หมายถึง การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และ E (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวินัยและตรงต่อเวลารองลงมา คือ การบริการด้วยความเต็มใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ตารางที่ 1 สภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการรับรู้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านได้รับรู้ถึงทิศทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ	2.13	0.71	น้อย
2	ท่านรับรู้เป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ คือ เสาหลักที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน เสาหลักที่ 2 การบริการด้วยความเต็มใจ และเสาหลักที่ 3 การรักษาวินัยและตรงต่อเวลา	2.08	0.73	น้อย
3	ท่านรับรู้เสาหลักที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มี 4 มาตรการคือมาตรการที่ 1 จัดระบบการบริหารจัดการที่ดี มาตรการที่ 2 ผลงานแสดงถึงความสำเร็จจากการบริหารจัดการ มาตรการที่ 3 พัฒนาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และมาตรการที่ 4 สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน	1.91	0.66	น้อย
4	ท่านรับรู้เสาหลักที่ 2 การบริการด้วยความเต็มใจ มี 4 มาตรการ คือ มาตรการที่ 1 การให้บริการแบบครบวงจร มาตรการที่ 2 ให้บริการตอบคำถามผู้มารับบริการ มาตรการที่ 3 ให้บริการสถานที่พักรอ และมาตรการที่ 4 ให้บริการคู่มือติดต่อกัน	1.91	0.66	น้อย
5	ท่านรับรู้เสาหลักที่ 3 การรักษาวินัยและตรงต่อเวลา มี 2 มาตรการคือมาตรการที่ 1 สร้างวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรการที่ 2 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพแก่บุคลากร	1.91	0.66	น้อย
6	ท่านรับรู้ถึงแนวทางหรือวิธีดำเนินการให้บรรลุผลการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ	1.64	0.48	น้อย
	โดยรวม	1.93	0.61	น้อย

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ที่	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ศึกษาสภาพ ปัญหาเบื้องต้น	1. สภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสา หลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2	4.93	0.27	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม		4.93	0.27	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2	กำหนดแนวทาง การพัฒนา บุคลากร	1. สร้างการรับรู้	4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		2. กำหนดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร	4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม		4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ดำเนินการ พัฒนา บุคลากร	1. แจกคู่มือเกณฑ์การประเมินผลการ ดำเนินงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่ง ความสำเร็จ	4.57	0.51	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		2. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการใช้คู่มือ	4.71	0.47	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		3. กิจกรรมการประกวดกลุ่มงานที่มีการ ปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่ง ความสำเร็จยอดเยี่ยม	4.57	0.51	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		4. กิจกรรมการประกวดบุคลากรที่มีการ ปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่ง ความสำเร็จยอดเยี่ยม	4.57	0.51	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม		4.61	0.48	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ประเมินผลการ ดำเนินงาน	1. ประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่ม ตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ	4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		2. ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร แต่ละคนตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่ง ความสำเร็จ	4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
		3. รายงานผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ	4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม		4.86	0.36	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	โดยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ		4.81	0.31	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ที่	เป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จ	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.37	0.57	มาก
2	การบริการด้วยความเต็มใจ	4.49	0.49	มาก
3	การมีวินัยและตรงต่อเวลา	4.58	0.35	มากที่สุด
	โดยรวม	4.48	0.44	มาก

อภิปรายผล

1. สภาพการรับรู้การพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะว่าแนวนโยบาย ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นนโยบายที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่กระบวนการถ่ายทอดหรือสร้างความรู้ความเข้าใจในแนวนโยบายดังกล่าวยังไม่มีความชัดเจนจึงทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ได้รับรู้ถึงความชัดเจนในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับฐิติรัตน์ วิเชียรรัตน์ (2554 : 112) ที่ได้ทำวิจัยรูปแบบการพัฒนาจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา ศึกษาแนวทางการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูและเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาของการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูคือการที่โรงเรียนไม่ได้กำหนดเป้าหมายและโครงสร้างการพัฒนาไว้ชัดเจน ผู้บริหารยังไม่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาอย่างเข้มแข็งและขาดการศึกษาวិเคราะห์ในเรื่องเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู ส่วนรสนลิน วงศ์ไชย (2557 : 49-50) ได้ศึกษาการรับรู้ถึงการพัฒนาคณะวิทยาศาสตร์เป็นสถาบันการเรียนรู้ของบุคลากรภายในคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า บุคลากรและนักศึกษาของคณะมีความคิดเห็นต่อการรับรู้ถึงการพัฒนาคณะเป็นสถาบันการเรียนรู้ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.63) โดยมีความคิดเห็นที่ดีต่อประเด็นเรื่องการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตผลงานที่ดีเลิศมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.23)

2. รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 คือ SMAE MODEL มี 4 องค์ประกอบ คือ S (Survey) หมายถึง ศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้น M (Means) หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ A (Action) หมายถึง การดำเนินการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และ E (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจะพัฒนาหรือแก้ปัญหาใดๆ ก็ตามจำเป็นจะต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาเบื้องต้นก่อนเสมอเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหาที่ชัดเจน เมื่อรู้ถึงสภาพปัญหาว่าเป็นอย่างไรแล้วจะ

ทำให้เราสามารถวิเคราะห์และพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเมื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมแล้วก็ต้องดำเนินการพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดไว้และมีการประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ทราบถึงสมฤทธิ์ผลในสิ่งที่ได้ดำเนินการไป ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จึงเป็น SMAE MODEL และการที่รูปแบบถูกพัฒนาขึ้นได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาจึงมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับจอร์จตัน พินิจมนตรี (2554 : 142-144) ได้ทำวิจัยรูปแบบการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบหลัก จำนวน 21 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านวิธีการพัฒนาตนเอง มี 7 องค์ประกอบย่อย 2) องค์ประกอบด้านเทคนิคการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง มี 4 องค์ประกอบย่อย 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการพัฒนาตนเอง มี 5 องค์ประกอบย่อย และ 4) องค์ประกอบด้านผลการปฏิบัติงาน มี 5 องค์ประกอบย่อย ครูผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมและรายด้านจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมาน แก้วคำไสย์ (2559 : 126) ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 คือ SAMAN MODEL ประกอบด้วย S : Survey (การศึกษาเชิงสำรวจ) A : Assignment (การพิจารณาเลือกสมรรถนะ/ตัวบ่งชี้อย่างมีเป้าหมาย) M : Module (แนวทาง/วิธีการและกิจกรรมการพัฒนา) A : Action (การปฏิบัติการตามแนวทาง/วิธีการและกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนด) และ N : Network (การสร้างเครือข่ายและขยายผล) ซึ่งมีความเหมาะสมซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับสกล ความบุศย์ (2559 : 151) ที่ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้เป็น 5'S Model ประกอบด้วย S1 : SEEK (การศึกษาเชิงสำรวจ) S2 : Select (การกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนา) S3 : Structure (แนวทาง/กิจกรรมการพัฒนา) S4 : Steam (การดำเนินการพัฒนา) และ S5 : Share (การเผยแพร่และสร้างเครือข่าย) ซึ่งมีความเหมาะสมประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวินัยและตรงต่อเวลารองลงมา คือ การบริการด้วยความเต็มใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหาจึงสามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่องการมีวินัยและตรงต่อเวลา สอดคล้อง

กับสมาน แก้วคำไสย์ (2559 : 126) ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่าหลังการทดลองใช้รูปแบบสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสกล ความบุศย์ (2559 : 151) ที่ได้การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า หลังการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนทั้งโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาพบว่าแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนา มีความรู้เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้ง 50 โรงเรียน มีการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนครบถ้วนทุกกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 100 และผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. เสาหลักที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรกำหนดแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน
2. เสาหลักที่ 2 การบริการด้วยความเต็มใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมบุคลากรในการให้บริการเกินความคาดหวังแม้ต้องใช้เวลาหรือความพยายามอย่างมาก
3. เสาหลักที่ 3 การมีวินัยและตรงต่อเวลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรมาปฏิบัติราชการก่อนเวลา 08.30 น. และกลับหลังเวลา 16.30 น.

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย
- 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเป้าหมาย 3 เสาหลักแห่งความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

เอกสารอ้างอิง

จรัสรัตน์ พินิจมนตรี. (2554). รูปแบบการพัฒนาคณะเพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา.

มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

จิตติรัตน์ วิเชียรรัตน์. (2554). รูปแบบการพัฒนาจรรยาบรรณครูในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รสนธิ วงศ์ไชย. (2557). การรับรู้ถึงการพัฒนาคณะวิทยาศาสตร์เป็นสถาบันการเรียนรู้ของบุคลากรภายใน
คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2556. รายงานการวิจัย. งานนโยบายและ
แผนและ ประกันคุณภาพ การศึกษา สำนักงานคณะวิทยาศาสตร์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สกล คามบุศย์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

สมาน แก้วคำไสย์. (2559). รูปแบบการพัฒนสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาตามแนวทาง 3 เสาหลัก. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1.

กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาตพรวัว.

**ผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวาริ(นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากร
อย่างมีส่วนร่วม**

**Develoment Banhongwari (Nipttammaporn Uphatham)School by Process of the
Participation Allocation Resoures**

**นายธนสมพร มะโนรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองวาริ(นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ตำบลตาโกน
อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ 33120**

Mr.Thanasomporn Manoratha Director of Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham)school
,Tumbon Takon,Mueangchan District.Sisaket Province,Thailind,33120

e-mail : THANNASOMPN2508@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง(นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) 2)เพื่อศึกษาผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง(นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนในภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา2556 จำนวน84 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ปกครองที่มาร่วมประชุมก่อนปิดภาคเรียน กำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้2ด้าน คือ ด้านสภาพและบริบทของโรงเรียน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยในระหว่างเดือน พฤษภาคม ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา2556 ถึง เดือนมีนาคม ภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา2559 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) แบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ()และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation:S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนอง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม มีดังนี้

2.1 ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน ได้แก่(1)จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (2)จัดให้มีรูปเหมือนพระครูนิพัทธ์ธรรมาภรณ์ (หลวงปู่พันธ์ สุขโม)เพื่อเชิดชูเกียรติคุณท่านและเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อสักการบูชากราบไหว้ประจำโรงเรียน (3)ปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬาให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการกิจกรรมการเรียนการสอน(4)ปรับปรุงพัฒนาห้องพยาบาล ห้องสุขา และโรงอาหารให้เหมาะสมในการให้บริการนักเรียน(5)ปรับปรุงพัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภคให้เหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักเรียน (6)ปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ (7)จัดให้มีรั้วล้อมล้อมรอบ

โรงเรียนและถนนคอนกรีตสำหรับการสัญจรไปมาภายในโรงเรียน (8)จัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และ (9)จัดให้มีสถานที่และระบบการจัดการขยะที่เหมาะสม

2.2ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ (1)ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ที่สุนทรีย์ภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา (2)จัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ (3)ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (4)จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (5) โรงเรียน ครู และนักเรียนมีผลด้านการประกวดและการแข่งขันในระดับต่างๆเป็นที่น่าพึงพอใจหลายรายการ (6)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติเป็นที่น่าพอใจ โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่3 และชั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ(NT/O-NET)ในปีการศึกษาที่ผ่านมาสูงกว่าระดับภาคและระดับประเทศ และ (7)โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนผ่านทางFacebook และแผ่นพับอย่างต่อเนื่อง

3.ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง(นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : การพัฒนาโรงเรียน,การระดมทรัพยากร,อย่างมีส่วนร่วม

Abstract

This research has the following goals : 1)to study of parental requirement in Development Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham)School, 2)to study of Development result Banhongware(Nipattammaporn Uphatham)School by Process of the Participation Allocation Resources,and 3) to study of parental satisfaction for Development result Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham) School by Process of the Participation Allocation Resources.The samples used in study of parental requirement in for Development result Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham) School.Parents in academic year1/2556 number 84 person by purposive sampling was papents join meeting before school begins.The samples used in study of Development result and study of papental satisfaction for Development result Banhongwari (Nipattammaporn Uphatham) School by Process of the Participation Allocation Resources.Parents in academic year 2/2559number 61 person by purposive sampling was papents join meeting recess. The instruments to collect the data were the rating scale questionnaires for parental requirement in Development and parental satisfaction for Development result Banhongware(Nipattammaporn Uphatham) School by Process of the Participation Allocation Resources.reliability was 0.93 The statistic analyzing were percentage,arithmetic mran and standard drviation.

The results showed that :

1. Parental requirement in Development result Banhongware(Nipattammaporn Uphatham)School in highest level all aspects and overall.
2. Development result Banhongware(Nipattammaporn Uphatham)School by Process of Participation Allocation Resources.

2.1 Status and context aspects for (1)resource development sufficient economy philosophy (2) development castings Prakroonipattammaporn (Luang pu phan Sumno

(3) development library,classroom,laboratory and stadium (4) development hospital room,toilet and canteen (5) development water consumption system(6) development environment (7) development fence and concrete road (8) development electrical system and (9) development waste management system.

2.2 Teaching activities aspects for (1) development and promot moral,ethics,desirable values,habit,health,eental,aesthetics,art,musical and sports (2) development technology media (3) development teachers (4) development study support and help system (5)student,teathers,school for achievement contest(6)study for achievement NT and O-net last academic year hight national level and (7)education management result share in facebook channel and pamphlet.

3.Parental satisfaction for development result Banhongware (Nipattammaporn Uphatham) by Process of Participation Allocation Resources in high level all aspects and overall.

Keyword : Development school , Allocation Resources, Participation

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ กระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและสังคมนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา (วิเชียร วิทย์อุดม.2550)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติไว้ในมาตรา 24 (6)ว่าการจัดการศึกษาให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.2549)ความร่วมมือของบิดามารดา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสถานศึกษาต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากผู้ที่มีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย(stakeholder) อย่างเหมาะสมเพื่อนำไปใช้เป็นปัจจัยในการบริหารจัดการการศึกษา

การระดมทรัพยากรการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญประเภทหนึ่งของสถานศึกษาที่จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมที่มีต่อสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์

อันดีกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนและสังคมเกิดความสำนึกและยินดีที่จะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในทุกๆด้าน (สาวิตรี อุตมะ.2547)โรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาโรงเรียน ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2556 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการพัฒนาโรงเรียนทั้ง ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนจึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะครูบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนแสวงหาแนวทางและวิธีการในการระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน โดยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา4ปี(ปีการศึกษา 2556-2559)ด้วยวิธีการที่หลากหลายและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายด้วยดี จนสามารถพัฒนาโรงเรียนได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)
- 2.เพื่อศึกษาผลการเรียนโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม
- 3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1.ระยะการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)

1.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 84 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะ(Purposive sampling)เป็นผู้ปกครองที่มาร่วมประชุม ผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ0.93 แบ่งออกเป็น 3ตอน ดังนี้ ตอนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยจำแนกเป็น2ด้านคือด้านสภาพและบริบทของโรงเรียน จำนวน14ข้อ และด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน9ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)5ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert)(บุญชม ศรีสะอาด.2553)ตอนที่3ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)และด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในประเด็นแนวทางการพัฒนาแหล่งที่มาของงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนา

- 2.ระยะศึกษาผลการศึกษาโรงเรียนและศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม

2.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 61 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเจาะ (Purposive sampling) เป็นผู้ปกครองที่มาร่วมประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกรายการจากข้อมูลเชิงประจักษ์และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการเรียนโรงเรียนบ้านห่อง (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน จำนวน 14 ข้อ และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ข้อมูลการต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ก่อนดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมมีขั้นตอน ดังนี้ (1) ประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนทุกคนเกี่ยวกับแนวนโยบายในการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดแนวนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นของนักเรียน โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน (2) ขอความร่วมมือผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนา โรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) ในอนาคตความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยเน้นย้ำให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อให้โรงเรียนสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม (3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองเพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) หลังดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมมีขั้นตอน ดังนี้ (1) ประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนที่ปีการศึกษา 2559 เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนทุกคนเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของนักเรียน โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (2) ขอความร่วมมือผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ในระหว่างปีการศึกษา 2556-ปีการศึกษา 2559 ที่ผ่านมา โดยเน้นย้ำให้ท่านผู้ปกครองตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อให้โรงเรียนสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองเพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.3 ข้อมูลการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) มีขั้นตอน ดังนี้ (1) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการที่ปรึกษา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำ

ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนศิษย์เก่าเพื่อร่วมปรึกษาหารือกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน (2)โรงเรียนจัดทำโครงการ และประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา (3)โรงเรียนดำเนินการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนศิษย์เก่าเพื่อร่วมปรึกษาหารือและสรุปผลการพัฒนาสถานศึกษาที่ผ่านมาร่วมกัน

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ดำเนินการ ดังนี้ (1)นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลไปกรอกลงในโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์(2)ข้อมูลที่ได้ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)วิเคราะห์โดยค่าความถี่และค่าร้อยละ (3)ข้อมูลที่ได้รับตอนที่2ข้อมูลความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale)วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการแปลความหมายระดับความต้องการเป็นรายข้อรายด้าน และโดยรวม (4)ข้อมูลที่ได้ตอนที่ 3 ข้อมูลเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)ด้านสภาพและบริบทโรงเรียนและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในกระเด็น แนวทางการพัฒนา และแหล่งที่มาของงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยอุปนัยและนิรนัย แล้วสรุปตามความสำคัญของการเสนอแนะ

4.2การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)โดยกระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ดำเนินการ ดังนี้ (1)นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลไปกรอกลงในโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (2)ข้อมูลที่ได้ตอนที่1ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)วิเคราะห์หาความถี่ และค่าร้อยละ (3)ข้อมูลที่ได้ตอนที่2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นิพัตถธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (4)นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการแปลความหมายระดับความพึงพอใจเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

5.สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

5.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้าน
 2. ผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการอุดมทรัพย์ากรอย่างมีส่วนร่วม มีดังนี้
 - 2.1 ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน ได้แก่ 1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภายในและนอกโรงเรียน 2 จัดให้มีรูปแบบเหมือนพระครูนิพัทธ์ธรรมาภรณ์ (หลวงปู่พันธ์ สุมโน) เพื่อเชิดชูเกียรติคุณท่านและเป็นสิ่งสักสิทธิ์สักการะบูชากราบไหว้ประจำที่โรงเรียน 3 ปรับปรุงพัฒนาห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬาให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน 4 ปรับปรุงพัฒนาห้องพยาบาล ห้องสุขา และโรงอาหารให้เหมาะสมในการให้บริการนักเรียน 5 ปรับปรุงพัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภคให้เหมาะสมและพอเพียงสำหรับนักเรียน 6 ปรับปรุงพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ 7 จัดให้มีรั้วล้อมรอบโรงเรียนและถนนคอนกรีตสำหรับการสัญจรไปภายในโรงเรียน 8 จัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และ 9 จัดให้มีสถานที่และ ระบบการจัดการขยะที่เหมาะสม
 - 2.2 การกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา 2 จัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างพอเพียง 3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4 จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 5 โรงเรียน ครู และนักเรียน มีผลงานด้านการประกวดและแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นที่น่าพอใจหลายรายการ 6 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติเป็นที่น่าสนใจ โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT/O-NET) ในปีการศึกษาที่ผ่านมา สูงกว่าระดับภาคและระดับประเทศ และ 7 โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนผ่านช่องทาง Facebook และแผ่นพับอย่างต่อเนื่อง
 - 3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพย์ากรอย่างมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้าน
- ตารางที่ 1 ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์)

ด้านที่	ความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1	ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน	4.69	0.21	มากที่สุด
2	ด้านกิจกรรมและการเรียนการสอน	4.73	0.220.17	มากที่สุด
	โดยรวม			มากที่สุด

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์ อุปถัมภ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม

ด้านที่	ความพึงพอใจต่อผลการพัฒนาโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1	ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน	4.74	0.23	มากที่สุด
2	ด้านกิจกรรมและการเรียนการสอน	4.68	0.24	มากที่สุด
		4.71	0.20	มากที่สุด

อภิปรายผล

1.ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์อุปถัมภ์) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนทั้งด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสภาพบริบทโรงเรียน สอดคล้องกับข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่ง คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2552) สอดคล้องกับผลการวิจัยของมาโนชจุลสุคนธ์ และ คณะ (มาโนช จุลสุคนธ์ และคณะ 2553) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนภัทรดล อำเภอบัณฑิการ จังหวัด ร้อยเอ็ด พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสมปอง โพธิ์ตะมิต (สมปอง ดิตะมิต. 2558) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านคลองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองในการพัฒนาโรงเรียนบ้านคลองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุผลนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งสองด้าน

2. ผลการศึกษาผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาภรณ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน ได้ดำเนินการพัฒนาโดยจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีรูปเหมือน พระครูนิพัทธ์ธรรมาภรณ์ (หลวงปู่พันธ์ สมโน) ปรับปรุงพัฒนา ห้องสมุด ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬาให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน 4 ปรับปรุงพัฒนาห้องพยาบาล ห้องสุขา และโรงอาหารให้เหมาะสมในการให้บริการนักเรียน 5 ปรับปรุงพัฒนาระบบน้ำอุปโภคบริโภคให้เหมาะสมและพอเพียงสำหรับนักเรียน 6 ปรับปรุงพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ 7 จัดให้มีรั้วล้อมรอบโรงเรียนและถนนคอนกรีตสำหรับการสัญจรไปภายในโรงเรียน 8 จัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และ 9 จัดให้มีสถานที่และ ระบบการจัดการขยะที่เหมาะสม การกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา จัดให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ใช้ในกิจกรรมการเรียน

การสอนอย่างพอเพียง ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4 จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โรงเรียน ครู และนักเรียน มีผลงานด้านการประกวดและแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นที่น่าพอใจหลายรายการ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ เป็นที่น่าพอใจ โดยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT/O-NET) ในปีการศึกษาที่ผ่านมา สูงกว่าระดับภาคและระดับประเทศ และ 7 โรงเรียนได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนผ่านช่องทาง Facebook และแผ่นพับอย่างต่อเนื่อง เพราะว่าโรงเรียนบ้านหนองวารี (นพัธธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) มีความตระหนักและเล็งถึงความสำคัญมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียนทั้งด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสภาพบริบทโรงเรียนสอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและผู้ปกครอง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผลนั้นจำเป็นจึงมีการพัฒนาด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนและสภาพและบริบทโรงเรียนควบคู่กันไปเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2547) ที่ได้เสนอผลการพัฒนาสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จไว้ว่ามีเงื่อนไขภายในที่ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ คือ การมีเป้าหมายวัตถุประสงค์และแผนดำเนินงานอย่างชัดเจนครอบคลุมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนบูรณาการแบบองค์รวม การพัฒนาบุคลากร และแหล่งเรียนรู้การจัดการกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สามารถให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง และมีกิจกรรมหลักหลายกิจกรรม ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการพัฒนาบุคลากรครูหลายรูปแบบให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการแบบองค์รวมที่เน้นผู้เรียนสำคัญ และการบริหารจัดการโดยใช้ตรงเรียนเป็นฐานให้ทุกคนรวมทั้งชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการทำงานสามารถทำงานเป็นทีม และ สอดคล้องกับมานิช จุลสุคนธ์ คณะ (มานิช จุลสุคนธ์ และคณะ 2553) ที่ได้เสนอแนะการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนในทัศนะของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยโดยการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดให้มีสนามกีฬาที่ได้มาตรฐาน ส่งเสริมด้านกีฬา และระเบียบวินัยของนักเรียน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาบุคลากรสม่ำเสมอ ควรเน้นการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ควรมีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกในทุกๆด้านให้มากขึ้น ส่งเสริมกิจกรรม การแข่งขันวิชาการกับสถาบันอื่นๆ และในสถาบันที่สูงๆขึ้นไป ให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง จัดหาแหล่งเรียนรู้ ปลูกแหล่งค้นคว้าให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยรักการอ่านมากขึ้น เช่น ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทย ปรับปรุงเรื่องโภชนาการการเน้นเรื่องคุณภาพและความสะอาดของอาหารในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารวิชาการแก่นักเรียนและผู้ปกครองให้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นพัธธรรมาภรณ์) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม จึงได้มีการพัฒนาทั้งในด้านสภาพและบริบทโรงเรียน ด้านกิจกรรมด้านการ

เรียนการสอนควบคู่กันไปเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความแตกต่างของแต่ละคน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นพพัทธธรรมารณ) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นพพัทธธรรมารณ) ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปี นับตั้งแต่ได้มีการสอบถามความต้องการผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาโรงเรียนทั้งในด้านสภาพและบริบทโรงเรียน และ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการพัฒนาจะเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และครูบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกขั้นตอน และงบประมาณส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนโดยเฉพาะในด้านสภาพและบริบทโรงเรียนจะได้ระดมทรัพยากรทางการศึกษา ดังนั้น ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นพพัทธธรรมารณ) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับอิชชัย จิตรนนท์ (อิชชัย จิตรนนท์ .2560) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้ จึงพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นพพัทธธรรมารณ) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ทั้งโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน และ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

3. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษาที่จะดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ควรมีการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้องก่อนเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน

1.2 สถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อสร้างแบบแผนและวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และ สังคม

1.3 สถานศึกษาควรมีการพัฒนาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านนี้สูงกว่าด้านสภาพบริบทโรงเรียน และ ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านห่องวารี (นพพัทธธรรมารณ) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ก็พบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนต่ำกว่าด้านสภาพบริบทโรงเรียน

1.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรพัฒนาในเรื่องนักเรียนมีผลงานด้านประกวดและแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นที่น่าพอใจ การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และ จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพราะเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีความพอใจที่สุด 3 ลำดับสุดท้าย

ด้านสภาพและบริบทโรงเรียน โรงเรียนควรพัฒนาในเรื่องการจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างเหมาะสมและเพียงพอภายในโรงเรียนการจัดให้มีห้องพยาบาลที่เหมาะสมในการให้บริการนักเรียนและจัดให้มีสนามกีฬาที่เหมาะสมและเอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจัดให้มีสถานที่และระบบจัดการขยะที่เหมาะสม เพราะเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีความพอใจมากที่สุด 3 ลำดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการพัฒนาสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะเป็นข้อมูลในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบทสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโอกาสต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำข้อมูลสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโอกาสต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองวารี (นพัทรธรรมารณ) โดยใช้กระบวนการระดมทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงวัตถุประสงค์ด้วยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากกระผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ นายชูชาติ ชัยวงศ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านพงสิม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 นางรสรินทร์ ดาแก้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนสระกำแพงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดร. สมควร โมทะจิตร ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดบ้านประอาจ (ประสานศุภราชูร์พัฒนา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 นายยรรยง แก่นสารผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 และ สอบ ตำรวจตรี ดร.นปดล นพเคราะห์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ โรงเรียนบ้านสูงยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการที่ปรึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น คณะครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีได้เอื้อยื้อ ณ ที่นี้ ซึ่งให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน และ การระดมทรัพยากรต่างๆ มาเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านตาโกน ที่ได้ให้ความร่วมมือทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่า และความดีงามที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะ บูชา ผู้มีอุปการคุณต่อการศึกษานาน

เอกสารอ้างอิง

รัชชัย จิตรนันท์ (2560) . ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 11(2) , เมษายน- มิถุนายน ,68-79.

บุญชม ศรีสะอาด .(2553) การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ ฯ ; สุวีริยาสาส์น.

มาโนช จุลสุคนธ์ และคณะ (2553) ความต้องการของผู้ปกครองด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนภัทรดล อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัด ร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยราช

ภัฏมหาสารคาม, พฤษภาคม –สิงหาคม ,137-150

วิเชียร วิทย์อุดม(2550) องค์การและการจัดการ ORGANIZATION & MANAGEMENT.

กรุงเทพฯ ฯ : ธนธัชการพิมพ์.

สมปอง โพธิ์ตะมิตร. (2558) ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

โรงเรียนคลองเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต1

งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาวิตรี อุดมมะ. (2547) สภาพปัญหาและการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ

การศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต อุดรธานี สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549) กฎหมายกับการ

ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1.

กรุงเทพฯ ฯ : คุรุสภาลาดพร้าว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา . (2547). ทรัพยากรเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552) ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

(พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.